

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Jan Ladislav Dusík a jeho odkaz jako
inspirace pro učitele hudební výchovy**

Olomouc 2020

Vypracovala: Bc. Klára Bucková

Vedoucí práce: PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Jan Ladislav Dusík a jeho odkaz jako inspirace pro učitele hudební výchovy*“ vypracovala zcela samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato diplomová práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci, dne 14. 12. 2020

.....

Bc. Klára Bucková

Na této straně bych ráda poděkovala vedoucí práce PaedDr. Leně Pulchertové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi v průběhu psaní práce udělila a za její odborné vedení. Velký dík také patří Mgr. Davidu Tichému, řediteli Gymnázia a Střední odborné školy pedagogické v Čáslavi, za pomoc při získání informací důležitých pro mou diplomovou práci. Dále pak Martině Tuhé a Bc. Michalu Smrčinovi, DiS. za pomoc při úpravě diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	5
1. Jan Ladislav Dusík	7
2. Dílo J. L. Dusíka	14
3. Dusíkova Čáslav.....	20
5. Průzkum znalosti o J. L. Dusíkovi	24
6. Začlenění tématu „Jan Ladislav Dusík“ do hodin hudební výchovy	31
6.1 Příprava č. 1.....	32
6.2 Příprava č. 2.....	40
6.3 Příprava č. 3.....	50
Závěr.....	55
Resumé.....	57
Summary	58
Seznam použitých zdrojů	59
Seznam příloh	
Obrazové přílohy	
Anotace	

Úvod

Tématem mé diplomové práce je „*Jan Ladislav Dusík a jeho odkaz jako inspirace pro učitele hudební výchovy*“. Zvolené téma je mi velmi blízké a to zejména proto, že pocházím ze stejného města jako Jan Ladislav Dusík, z Čáslavi. Domnívám se, že tento výborný hudební skladatel, virtuózní klavírista a hudební prorok bývá často opomíjen a není tak tolik známý jako např. Bedřich Smetana či Leoš Janáček. Šokující pro mě bylo zjištění, že většina dětí z Čáslavi a okolí navštěvuje *Základní uměleckou školu Jana Ladislava Dusíka* v Čáslavi, ale bohužel nemají žádné povědomí o hudebníkovi, jehož jméno ZUŠ nosí. Proto si myslím, že je opravdu důležité začlenit tohoto autora do výuky hudební výchovy již na základních školách.

Úvodní kapitoly diplomové práce jsou věnovány životopisu Jana Ladislava Dusíka, jeho tvorbě a jeho odkazu městu Čáslav. Jedná se o důležité kapitoly, protože Dusík byl klasicistním průkopníkem hry na klavír a výborným skladatelem patřičně ovlivňujícím dějiny hudby. Neméně důležitou částí je zpracování dotazníků, které měly zjistit znalosti o J. L. Dusíkovi u žáků druhých stupňů základních škol a středních škol. Stěžejní částí této práce jsou tři vzorové přípravy do hodin hudební výchovy. Dvě z nich jsou věnovány žákům druhého stupně základních škol nacházejících se přímo ve městě Čáslav či v jejím blízkém okolí. Třetí příprava je určena taktéž pro žáky druhého stupně základních škol, tentokrát však pro školy z různých koutů České republiky. Přípravy by měly sloužit jako inspirace pro učitele hudební výchovy, kteří chtějí osobnost Jana Ladislava Dusíka snadno a zábavně zpřístupnit dětem.

Hlavním cílem této práce je vytvoření přípravy na hodinu hudební výchovy, která by žákům druhého stupně základních škol přiblížila Jana Ladislava Dusíka, jeho dílo a jeho význam pro město Čáslav. Dalšími cíli je seznámit čtenáře s osobností J. L. Dusíka a jeho dílem, a také zjistit na základě dotazníků povědomí žáků čáslavských školy o Dusíkovi a jeho spojitosti s městem.

O Janu Ladislavu Dusíkovi samotném nebylo vydáno příliš mnoho publikací. Většina informací pro tuto práci byla zjištěna z knih pojednávajících o skupinách skladatelů, či celých epochách. Velmi přínosným pro mou práci byl titul *Slavní čeští klavíristé a klavírní*

*pedagogové z 18. a 19. století*¹ od Zdeňky Böhmové – Zahradníčkové. Další užitečnou publikací byla kniha *Dějiny klavírního umění od nejstarší doby až po současnost*² od autora Václava Jana Sýkory. Většina z využitých pramenů je odborná literatura. Pro práci bylo ale čerpáno i z internetových zdrojů, notových materiálů a novinových článků. Klíčovým zdrojem pro praktickou část práce je dotazník, který byl přes internet poskytnut žákům druhých stupňů základních škol a středních škol. Veškeré použité zdroje jsou uvedeny v samostatné kapitole na konci tohoto dokumentu.

---

¹ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Supraphon, Praha, 1986.

² SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění od nejstarší doby až po současnost*. Praha: Panton, 1973.

1. Jan Ladislav Dusík

Jan Ladislav Dusík patří mezi nejvýznamnější české hudební emigranty, pianisty a skladatele přelomu 18. a 19. století. Dle výpisu z matriky se narodil 12. února roku 1760 v Čáslavi. Na budoucí hudební kariéře tohoto velikána se z velké části podílela zejména jeho rodina. Otec Jan Josef Dusík (1738 – 1818), varhaník, kantor, sbormistr a ředitel kúru kostela sv. Petra a Pavla v Čáslavi, byl jeho prvním a hlavním učitelem. O varhanním umění J. J. Dusíka se zmínil sám Charles Burney¹ v díle *Hudební cestopis 18. věku*. Burney popisuje svůj pobyt v Čechách a zmiňuje i zastávku v Čáslavi, kde se s J. J. Dusíkem setkal: „*Po návštěvě ve škole mne Dusík doprovodil do kostelíka a zahrál mi na dobře znějících, nepřiliš velkých varhanách obdivuhodnou fantazii. (...) Improvizoval také fugu na pěkné, nové téma a mistrovsky ji provedl. Po mém soudu to byl jeden z nejlepších varhaníků, jaké jsem během své cesty slyšel. Stěžoval si, že ztratil techniku, poněvadž nemůže dost cvičit, a dodal, že musí vyučovat příliš mnoho začátečníků a nezbyvá mu čas na studium; jeho domek že je plný nejen cizích, ale i vlastních dětí.*“² Burney zde zmínil i tehdy devítiletého Jana Ladislava a označil ho za dobrého pianistu. Matka Jana Ladislava Veronika Dusíková, rozená Štěbetová, byla talentovaná harfenistka a amatérská zpěvačka. Není tedy divu, že měl Jan Ladislav předpoklady k hudebnímu umění. Navíc nebyl jediným potomkem z osmi dětí Dusíkových, který hudební nadání po rodičích zdědil.³ Jeho bratr František Benedikt Dusík (1765 - 1816) zprvu působil jako varhaník v emauzském klášteře v Praze. Ve službách hraběnky Lutzowské se později ocitl v italské Montaně, kde se stal dirigentem a varhaníkem. Zároveň byl koncertním mistrem a doprovázečem benátského divadla *San Benedetto* a milánské *La Scaly*. Od roku 1806 se usadil jako vojenský kapelník v Benátkách. Kateřina Veronika Anna Dusíková (1769 – 1833), sestra Jana Ladislava, se po vzoru matky stala zpěvačkou, harfenistkou a navíc také klavíristkou. Provádala se za londýnského obchodníka s uměleckými předměty Francesca Cianchettiho. Jejich syn Pio Cianchetti byl korepitemem slavné italské operní pěvkyně Angelicy Catalani.⁴ Hudební rodina Dusíků se tak bezpochyby zasadila o vývoj české hudební scény období klasicismu. Často se však v nejrůznější muzikologické literatuře u Jana Ladislava Dusíka setkáváme s příjmením Duschek nebo Dussek. Sám se nejčastěji podepisoval jako J. L. Dussek, případně John Ladislaus Louis Wenceslaus Dussek,

¹ Charles Burney. Anglický hudební vědec, skladatel a hudebník (1726 – 1814).

² BURNEY, Ch. *Hudební cestopis 18. věku*. Praha: Státní hudební nakladatelství, 1966, s. 277.

³ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 33 – 34.

⁴ DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 8 – 9.

nebo Johannes, Wenceslaus, Ludovicus, Ladislaus Dušek. Občas proto bývá mylně zaměňován s českým klavíristou a skladatelem Františkem Xaverem Duškem, známým přítelem a hostitelem Wolfganga Amadea Mozarta.

Hudební začátky Jana Ladislava Dusíka jsou velmi podobné začátkům většiny hudebníků té doby. Díky krásnému mladistvému hlasu působil jako choralista u minoritů v Jihlavě.¹ Zde také v roce 1722 zahájil studium na jezuitském gymnáziu. Zároveň však pokračoval ve hře na klavír pod vedením svého strýce Ladislava Spinara, ředitele klášterního kúru. Následně svá studia přesunul na jezuitské gymnázium v Kutné Hoře.² Zde zastával místo varhaníka v chrámu sv. Barbory. Po dvou letech se opět přemístil, tentokrát na novoměstské gymnázium v Praze, kde také svá gymnaziální studia dokončil. Roku 1777 se zapsal na studium filozofie při Univerzitě Karlově. Avšak svého prvotního úmyslu, tedy vstupu do mnišského řádu, se Dusík vzdal, po jednom semestru ukončil studium a svůj život zasvětil jen hudbě.

Ze strachu před vojenskou službou Dusík v pouhých devatenácti letech emigroval po boku dělostřeleckého důstojníka hraběte Männera do Nizozemska.³ Tak Dusík započal své několikaleté dobrodružné putování po Evropě, během kterého se stal jedním z nejvíce zcestovalých českých hudebníků 18. století. V nizozemském městě Malines (v dnešní Belgii) nastoupil na místo varhaníka v katedrále sv. Romualda. Brzy se rozneslo, jak výborným varhaníkem Dusík je, a tak se na bohoslužby draly stovky lidí, jen aby ho slyšely hrát. Od roku 1780 vyučoval hudbu v holandském Berg-op-Zoomu, později v Amsterdamu (1782), následně v Haagu (1783).⁴ Z Nizozemí, které Dusík opustil z obavy před hrozícím válečným konfliktem, se přesunul do německého Hamburku. Zde se stýkal s Carlem Philippem Emanuelem Bachem (1714 – 1788), druhým nejstarším synem Johanna Sebastiana Bacha (1685 – 1750). Pravděpodobně od něj získal podněty, které se objevují v jeho avantgardně zaměřené klavírní tvorbě.⁵ V Německu hrával Dusík koncerty nejen na klavír, ale i na tehdy oblíbenou skleněnou harmoniku. Tzv. *glasharmonika* je dnes zapomenutým nástrojem, jež se skládal z několika sklenic naplněných různým množstvím vody (podle výšky tónu). Tóny

---

¹ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 34.

² BĚLOHLÁVKOVÁ, Petra. Jan Ladislav Dusík a jeho Čáslav 2010. *Čáslavské noviny*. 2010, březen, s.16.

³ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 34.

⁴ DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 11.

⁵ SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění od nejstarší doby až po současnost*. Praha: Panton, 1973, s. 93.

vznikaly třením prstů po okraji sklenic. Později byla harmonika vylepšena klaviaturou. Za vynálezce skleněné harmoniky bývá považován Benjamin Franklin, který však zdokonalil již vynalezený nástroj Puckeridgem a Dalavalem.¹ Dusík byl natolik oblíbeným a vyhlášeným virtuózem, že na něj i po několika letech ve svém díle zavzpomínal německý hudební kritik Johann Carl Friedrich Rellstab: „*Nejslavnějším hráčem v Berlíně byl Hummel. (...) Ale ještě větším byl jako virtuos i skladatel nesporně Dussek. Jelikož si ve vítězném rozmachu fortepiana získal větší zásluhy než většina jeho současníků, zaujímal v berlínském hudebním životě postavení, které mnohým dodnes zůstalo v paměti. Měl evropskou pověst; v dějinách hudby mu náleží místo, které Himmel přes svoji lokální slávu nemohl zaujmout.*“² Z Německa poté cestoval do Ruska, kde koncertoval před samotnou carevnou Kateřinou II., jeho věrnou posluchačkou. Omylem se však zapletl do proticarského spiknutí. Údajným podnětem byl prsten, který Dusík našel a navlékl si jej na své vystoupení. Prsten však patřil vůdčí postavě spikleneckého hnutí. Dusík byl tedy po tři měsíce uvězněn a vyslýchán. Podařilo se mu však uniknout a své útočiště našel v Litvě, kde zastával místo v kapele knížete Sapiehy.³ Koncem roku 1786 zamířil do Paříže. Zde svou brilantní hrou zaujal i Marii Antoinettu. Její poslední dny pak zhudebnil ve skladbě *Smrt Marie Antoinetty*. Dusík stál na vrcholu své kariéry a všechny pařížské salony se přetahovaly o to, kde bude tento klavírní virtuóz vystupovat. Mezitím několikrát koncertoval v italském Miláně, tam totiž navštěvoval svého bratra Františka Benedikta. V roce 1788 se vrací do Paříže, kde však vypukla Velká francouzská revoluce. Toto neklidné a bouřlivé období nebylo příliš vhodné pro rozvoj kulturního a uměleckého života, navíc byl Dusík díky svým blízkým kontaktům s Marií Antoinettou označen za oblíbence královského dvora a stal se tak terčem útoků. Není proto divu, že v roce 1790 nadobro opouští Francii a uchyluje se do jednoho z největších hudebních center té doby, do Londýna, kde zůstal po dlouhých deset let.⁴

Hudební život v Londýně byl na konci 18. století v opravdovém rozpuku. Četné množství koncertů bylo pořádáno hudebními společnostmi, ale i soukromými salony. Největší oblibě se těšily koncerty Johanna Petera Salomona, německého houslového virtuóza, skladatele a

---

¹ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 25.

² RELLSTAB, J. C. F. *Berliner Musikzeitung*.

³ DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 12 – 13.

⁴ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 36.

houslisty (1745 – 1815), pořádané v *Hanover Square Rooms*, královských koncertních prostorech. Ještě většího úspěchu tyto koncerty nabyly po tom, co Salomon do Londýna pozval Josepha Haydna. Ten pro Salomonovy koncerty složil v první koncertní sezóně dvě symfonie, následující rok hned další čtyři.¹ První vystoupení Jana Ladislava Dusíka na Salomonových koncertech bylo zaznamenáno 2. 3. 1790. Po celou dobu jeho pobytu v Londýně pak hrál na všech významných koncertech. Mezi posluchači bylo nejoblíbenější jeho dílo *Concert militaire*, které Dusík interpretoval nejčastěji. Dokonce se zúčastnil dvou benefičních koncertů pořádaných Josephem Haydnem. První koncert proběhl 16. 5. 1791, kde zahrál spolu s Madame Krumpholzovou své *Concertante* pro klavír a pedálovou harfu, druhý pak 2. 5. 1794 obohatil tradičním *Concert militaire*.² Mezi J. L. Dusíkem a J. Haydnem panoval velmi přátelský a pokorný vztah, o němž svědčí korespondence³, kterou Haydn zaslal otci J. L. Dusíka. V ní Haydn Janu Josefovi děkuje, že si na něj v posledním dopise vzpomněl a nechal ho pozdravovat. Chválí jeho syna za nejlepší mravy, výtečnost v hudebním umění a spořádanost. Vyjadřuje k němu náklonnost a obdiv pro jeho velké hudební vlohy.

Dusík se však v Londýně nevěnoval pouze koncertování, zabýval se i pedagogickou činností – mezi jeho žáky patřila i vévodkyně z Yorku. V Londýně také vydal svá pedagogická díla *Six Duos progressifs pour le Pianoforte avec des airs caractéristiques des différentes Nations*, později rozšířené na *12 Lecons progressifs, op. 16* (u nás pod názvem *Dvanáct melodických etud progresivně seřazených, op. 16*⁴) a *Dusseks Introduction on the Art of Playing the Pianoforte or Harpsichord*.⁵ Byl považován za velmi moderního a oblíbeného učitele, interpreta i improvizátora. Kromě kladných vztahů s Haydnem měl své zastání také u Muzia Clementiho, italského klavíristy, skladatele a pedagoga (1752 – 1832).

V dubnu roku 1792 se na jednom ze svých koncertů seznámil s mladičkou Sofií Corri (1775 – 1831), dcerou italského učitele zpěvu Domenica Corriho (1746 – 1825). Ta vynikala nejen svým půvabem, ale i zpěvem a uměním hry na harfu a klavír. Ještě toho roku se Dusík se Sofií oženil. Po dlouhých pěti letech se dočkali vytouženého potomka, dcery Olivie (1797

---

¹ Josef Haydn – Bio. *Mistři klasické hudby* [online]. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://mistri.muzikus.cz/klasicismus/josef-haydn/bio>.

² BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 37.

³ POHL, K. F. *Mozart und Haydn in London*. Vídeň, 1867.

⁴ DUSÍK, J. L.; RACEK, J.; SÝKORA J. V., ed. *Dvanáct melodických etud progresivně seřazených, op. 16: piano*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1954, 79 s.

⁵ DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 15.

– 1847; provdaná Buckleyová), která rovněž získala hudební talent a proslula jako harfenistka, klavíristka a varhanice.

Za jeden ze zlomových okamžiků Dusíkova života můžeme považovat úpadek hudebního vydavatelství *Corri, Dussek & Comp* a obchodu s hudebninami, které vedl spolu se svým tchánem Corrim. Řadu podobných obchodů vedli i jiní významní umělci, jež si stabilním příjmem snažili udržet finanční a životní standard. Jedním z těchto umělců byl i samotný Muzio Clementi, ten však svůj upadající obchod dokázal znovu postavit na nohy a vybudovat tak světově známou a prosperující výrobu klavírů a nakladatelství, díky nimž se mohl plně věnovat podnikání a zanechat tak koncertování. Corri s Dusíkem však takové štěstí neměli a dostali se do velkých dluhů. V té době neměli dlužníci v Anglii na různých ustláno, byli vězněni a své dluhy museli splatit. I Domenico Corri byl uvězněn, záhy však dostal milost. Jan Ladislav ale z Londýna uprchl a uchýlil se neznámo kam. Z dochované korespondence se muzikologové domnívají, že po krátkém pobytu kdesi u dánských hranic se Dusík přesunul do německého Hamburku. Tam hojně koncertoval, komponoval a přivydělával si prodejem klavírů.

Díky rychlému útěku z Londýna se Dusík ocitl na dlouhou dobu bez rodiny a přátel. Dlouhodobý stesk a samota ho přivedli na podzim roku 1802, tedy po dlouhých třiatdvaceti letech, zpět do rodné vlasti. Návštěva rodiny v Čáslavi však netrvala příliš dlouho. Po dvou úspěšných koncertech konaných 14. a 15. 9. 1802 (koncertoval spolu s Janem Václavem Stichem, známým jako Giovanni Punto¹) odjel Jan Ladislav do Prahy, kde si svými třemi říjnovými koncerty získal srdce pražských posluchačů. Jedním z těchto posluchačů byl i Václav Jan Křtitel Tomášek (1774 – 1850). Český hudební pedagog a skladatel byl natolik uchvácen Dusíkovým talentem, že jeho vliv můžeme spatřit i v Tomáškově pražské škole. Můžeme jej tak považovat za Dusíkova pokračovatele. Zprávu setkání Tomáška s Dusíkem nalezneme v díle *Vlastní životopis V. J. Tomáška*: „Roku 1804² zavítal do Prahy můj krajan Dusík, s nímž jsem se také brzy seznámil. (...) Dusík, i zjevem krásný, podivuhodným úhosem vyluzoval z nástroje jemné a přitom mužné tóny. Jeho prsty se podobaly souboru deseti zpěváků, kteří naprosto vyrovnanou technikou provedli vše, co si jenom jejich vládce přál.

---

¹ Jan Václav Stich. Český hudební skladatel a virtuóz na lesní roh ze Žehušic nedaleko Čáslavi (1746 – 1803).

² Tomášek provedl v dataci omyl, což potvrdili hudební vědci.

Obětoval jsem svému krajanovi hodně času, obětoval jsem mu jej však rád; za to mně přehrál většinu svých obtížných sonát a tím jsem, pokud jde o úhoz, velice získal.“¹

Po úspěšných pražských koncertech se Dusíkovy kroky na okamžik ztrácejí, muzikologové se však domnívají, že pobýval v Lipsku a Hamburku. Jisté je, že v roce 1803 přichází pruský korunní princ Louis Ferdinand s nabídkou, aby Jan Ladislav vstoupil do jeho služeb a stal se tak princovým učitelem hudby v Magdeburku. Princ zřejmě nebyl pouhým povrchním aristokratem, údajně byl vynikajícím pianistou a skladatelem.² I Ludwig van Beethoven (1770 – 1827) byl hrou mladého prince nadšen.³ Není tedy divu, že Dusík neváhal a nabídku přijal. S princem poté žili střídavě na zámcích Moabit nad Sprévu u Berlína a Schrike, kde společně hráli na čtyři ruce, improvizovali na dva klavíry a pořádali hudební večírky. Dusík byl věrným učitelem a přítelem svého pána, dokonce ho doprovázel i během válečného tažení v prusko-francouzské válce u Saafeldu, která se 10. října 1806 princovi stala osudnou. Pro Dusíka to byla naprosto skličující zpráva. Na princovu počest zkomponoval jedno ze svých nejlepších děl, *Élégie harmonique sur la mort du Prince L. F. de Prusse, op. 61*, na jejíž titulní straně je věnování: „Skladatel, který měl to štěstí, že se s královskou Výsostí intimně stýkal, ho nikdy neopustil, až do okamžiku, kdy prolil svou vzácnou krev za vlast.“⁴ Ve službách prince Louise Ferdinanda se díky nezřízenému životnímu stylu, častému ponocování, přejídání a nadměrné konzumaci vína zhoršil Dusíkův zdravotní stav. Některé zdroje uvádějí, že „dříve krásný Dusík nadměrně ztloustl“⁵.

Necelý rok poté Jan Ladislav pracoval na dvoře knížete Ysenburga jako dvorní hudebník. Jeho poslední zaměstnání bylo ve službách prince Beneventa Talleyranda, který mu umožnil naprostou nezávislost. Občas tak dával soukromé klavírní hodiny pro začátečníky, zřídka také koncertoval. Zhoršující se zdravotní stav se však naštěstí nepodepsal na jeho virtuózním umění, jež stále uchvacovalo davy posluchačů.

---

¹ TOMÁŠEK, V. J. K. *Vlastní životopis Václava Jana Tomáška*. Praha: Topičova edice, 1941, s. 65.

² BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 42.

³ NOHL, W. L. v. *Beethoven*. Praha: Orbis, 1944, s. 39.

⁴ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 43 - 44.

⁵ Tamtéž, s. 44.

Dusíkův život se blížil ke konci. Svě poslední roky věnoval komponování vlastní tvorby a zpracování skladeb pro vydání od zbožňovaného prince Louise Ferdinanda. Trpěl depresemi, stavy úzkosti a stavy melancholie, které zaháněl neúměrnou konzumací tvrdého alkoholu, vína a celodenním poleháváním. „*Obtížně se pohyboval, protože ho trápila dna, a většinu dne trávil v ložnici v úplné osamocení. Společníka mu dělal alkohol. K jeho neforemné tloušťce se pozvolna přidával i úbytek sil. Nutno dodat, že i když se Dusík-podagrista asi cítil velmi bídě, humor ho neopustil a o svém trápení s touto bolestivou nemocí zkomponoval skladbu, Il esorcismo della Podagra. Canone a quattro voci (Zažehnávání podagry).*¹ V posledních chvílích mu byl po boku přítel Sigismund Neukomm, člen Talleyrandovy kapely. Jan Ladislav Dusík umírá 20. března 1812 pravděpodobně v Saint-Germain-en-Laye nedaleko Paříže. Matriční záznamy bohužel nejsou dochovány, tudíž nelze zjistit, kde byl pochován.²

Hudební svět tak přišel o jednoho z nejslavnějších a nejtalentovanějších českých emigrantů klasicistní hudby. O tom svědčí i novinová zpráva v *Leipziger Musikzeitung* ze dne 21. března 1812, v níž se píše: „*Právě se dovídáme novinku, která každého přítele hudby hluboce zarmoutí. Náš slavený a slavný Dusík není více. Včera v šest hodin ráno, v nejlepším rozkvětu mužských let (52 roků) skončil jeho život, který podle jeho talentu a pile nedospěl ještě svého vrcholu. V posledních měsících necítil se dobře, ale teprve v posledních dnech byl upoután na lůžko. Horečka, která zachvátila jeho oslabené tělo, zahubila ho v necelé hodině.*“³ Dusík byl považován za umělce nevýslovného formátu, jehož virtuosita ve hře na fortepiano, varhany a skleněnou harmoniku vzbuzovala ovace publika po celém světě. Nejen svým uměleckým počinem, ale i skromnou, pokornou povahou plnou vášně a citovosti si získal srdce a obdiv tisíců lidí od 18. století po současnost.

---

¹ Jan Ladislav Dusík: hudba. In: *57 osobností Středočeského kraje*. Sv.17. s. 6.

² BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 44 - 45.

³ SCHIFFER, L. *Johann Ladislaus Dussek – seine Sonaten und Konzerte*. Lipsko, 1914.

2. Dílo J. L. Dusíka

Klasicismus, jehož název je odvozen z latinského „*classicus*“, „*classis*“, „*classici*“ (= klasický), je umělecký směr převládající v období od 2. pol. 18. století do 1. pol. 19. století. Vyznačoval se především důrazem na melodii s nepravidelnými vrcholy a průběhem. Její vnitřní členění je vytvořeno prací s motivem a vsouváním epizodických oddílů. V 70. letech 18. století došlo k odstranění *basso continuo*, jenž pomohlo uvolnění sazby pro přechod z polyfonie na homofonii. Celkovým cílem hudebního klasicismu bylo zavedení rovnováhy mezi obsahem a formou, které probíhalo až do vrcholné fáze klasicismu. Rozhraní mezi hudebními formami, druhy a žánry bylo značně rozvolněné, k tomu také přispívala koloristika a idiomatika. Rozšířil se počet forem v rámci vokálně-instrumentální hudby, ale i čistě instrumentální hudby; objevily se serenády, symfonie, koncerty, koncertantní symfonie, divertimenta, smyčcové kvartety, dechové kvintety, sólové sonáty, sonáty pro klávesové nástroje a také vrcholná klasicistní forma, variační cyklus. Dalším charakteristickým rysem pro klasicismus je působení hudby v novém sociálním prostředí, tím je myšleno sociální zařazení účastníků hudebních styků a individualizace hudebního projevu – s tím je spojená zvýšená aktivita hudebních spolků. I v oddělení hudebního instrumentáře dochází ke změnám – základ je tvořen smyčcových nástrojů (první a druhé housle, viola, violoncello a kontrabas), typickým klasicistním nástrojem se stává příčná flétna, dále pak hoboj a klarinet, který se stal novým pevným členem orchestru. Novým hojně uplatňovaným nástrojem je také lesní roh a pozouny a trubky, jež se staly výplňovými nástroji.

Dle I. Šiškové¹ můžeme klasicismus rozdělit do tří etap: **první vývojová etapa** (1740 – 1763) s sebou přináší nástup nové generace; během **druhé vývojové etapy** (1763 – 1791) dochází k upevňování nových hudebních proměn; v průběhu **třetí vývojové etapy** (1791 – 1827) v hudbě dochází k syntéze. Ačkoliv byl klasicismus časově nejkratším obdobím, lze jej považovat za nejvýrazněji rozvinutou epochu, jejíž působení zasahovalo hluboko do 20. století.²

Dílo Jana Ladislava Dusíka můžeme zařadit do vrcholné fáze klasicismu. Toto období lze považovat za přelomové. Doba přála bouřlivému vývoji všeho druhu umění, hudbu nevyjímaje. Kolébkou pro hudební sféru se stala Francie zmítající se ve Velké francouzské revoluci. Ta způsobila velké sociální rozpory, díky nimž vznikl nový směr myšlení navazující

---

¹ ŠIŠKOVÁ, I. *Dějiny hudby IV: Klasicismus*. Praha: Ikar, 2011. ISBN 978-80-249-1977-5.

² ŠIŠKOVÁ, I. *Dějiny hudby IV: Klasicismus*. Praha: Ikar, 2011, s. 9 - 13. ISBN 978-80-249-1977-5.

na tradici racionalistické filozofie. Tento směr poskytoval ideální podmínky pro návrat k dávné minulosti – k antice, která představovala vznešenou krásu a jednoduchost, jeden z hlavních cílů klasicismu. Navíc byla francouzská operní scéna nejrozvinutější scénou v rámci celé Evropy, tudíž byla nejvhodnějším kandidátem pro šíření nových idejí.¹

Vlivem ne příliš příznivých společenských a politických událostí však česká umělecká kultura těžce pokulhávala za kulturou evropskou. Avšak čeští klasicistní hudebníci, zejména ti zcestovalí, začali svými nově nabytými poznatky z cest vyrovnávat tuto mezeru, a tak se česká hudba v polovině 18. století mohla řadit mezi přední příčky v Evropě. I Jan Ladislav Dusík k tomuto pokroku výrazně přispěl. Zejména svou uměleckou činností v oblasti klavírní interpretace. Díky tomu patřil mezi nejdůležitější osobnosti slovanského klavírního reprodukčního a interpretačního umění.² Oproti svým vrstevníkům se vyznačoval kultivovaností hudebního projevu stupňovanou krásou úhozu, jež byla dána Dusíkovým smyslem pro kvalitu tónu. Jeho tóny byly měkké, plné a zároveň i něžné, což bylo na fortepiano těžko proveditelné. O Dusíkově interpretační výjimečnosti svědčí i zápis z Tomáškovy životopisu, v němž je psáno, že Dusíkův „*správně frázovaný přednes zůstává ve zpěvných větách ideálem pro každý umělecký výkon, jakého po něm ještě žádný klavírista nedosáhl.*“³ Tuto zpěvnost umocňovalo i hojné využívání pedálu, nového výrazového prostředku té doby. Jana Ladislava tak můžeme považovat za jednoho z prvních, ne-li dokonce prvního, kdo objevil umění pedalizace. Zároveň je patrně prvním, kdo změnil polohu klavíru na pódiu tak, aby byl bokem k posluchačům a otevřená deska mohla usměřňovat tóny do sálu.⁴

Ačkoliv Dusíkův život a dílo spadá do období klasicismu, nevědomky nápadně předjímá epochu romantickou. Anglický muzikolog Eric Blom ho ve svém díle příznačně označil za „hudebního proroka“.⁵ Dusíkova tvorba je téměř výhradně určena pro klavír. Do výčtu jeho děl řadíme devětadvacet velkých klavírních sonát, dvanáct koncertů, koncert pro dva klavíry, sonatiny, etudy, ronda, preludia, variace, čtyřruční skladby a spoustu komorních skladeb, jejichž dominantním partem je klavír. Dusíkovu progresivitu vzhledem k následujícímu

---

¹ ŠÍŠKOVÁ, I. *Dějiny hudby IV: Klasicismus*. Praha: Ikar, 2011, s. 269 - 270. ISBN 978-80-249-1977-5.

² DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 19.

³ TOMÁŠEK, V. J. K. *Vlastní životopis Václava Jana Tomáška*. Praha: Topičova edice, 1941, s. 66.

⁴ BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 46 - 48.

⁵ BLOM, E. The Prophecies of Dussek. *Musical Opinion*, 1927 – 1928.

období romantismu lze spatřit z průzkumu programových názvů jeho tvorby. Ty můžeme rozdělit do čtyř skupin:

První skupinu tvoří programní suita *Smrt Marie Antoinetty*, sonáta *Námořní bitva* a sonatina *La Chasse*. Jedná se o jakési zobrazení loveckých, válečných a soudních scén za pomoci pochodového rytmu, fanfár a jezdeckého cvalu provedeného v 6/8 taktu. Ačkoliv dovedou skladby dobře situaci imitovat, děj líčí bez hlubšího propojení nálady skladby s epičností.

Druhá skupina obsahuje díla, jejichž názvy jsou programní jen pomyslně. Jde totiž o názvy písní, k nimž je provedena klavírní variace. Mezi tyto skladby patří *Partant pour la Syrie*, *Ma barque légère* či *Le garçon laboureur*. V těchto dílech Dusík ještě stále využívá prvků z klasické doby, nicméně pár romantických prvků zde také můžeme spatřit.

Třetí skupina je tvořena čtyřmi sonátami s programními podtituly: *op. 44 „Sbohem Clementinu“*, *op. 61 „Harmonická elegie na smrt prince Louise Ferdinanda Pruského“*, *op. 70 „Návrat do Paříže“* a *op. 77 „Vzývání“*. Forma těchto sonát není programním titulem zasažena a nemůžeme zde nalézt mimohudební literární záměr. Tudíž ani v této skupině nemůžeme mluvit o znacích vědomého romantismu.

Poslední, čtvrtou, skupinu tvoří rondo *La matinée*, *Les adieux* a *La consolation*. Ty jsou programem jasně ovlivněné. Nejedná se však o program dějový, ale o sdělení vnitřních emocí, nálad a pocitů, což je velký krok k romantickému procesu. Nejbliže romantismu je rondo *La consolation*, „Útěcha“, jež je doslovně k sonátě *op. 61*.¹

Přiblížení k romantismu můžeme u Dusíkových děl pozorovat ve třech směrech: v harmonii, klavírní stylizaci a ve formě. Co se týče polyfonie, Dusík se nebránil harmonické tvrdosti a často užívá ostinata pro jeho dramaturgický účinek. Ostatně prvek napětí můžeme v jeho dílech vypočítat velmi často. Vyvolávalo ho i překvapivě časté užívání synkop. Podíváme-li se na 2. větu sonáty *op. 61*, spatříme neustávající synkopy vyvolávající obrovské napětí, které promítá autorovu tíseň a bezmeznou samotu. Napětí skladatel vyvolal i mezi ostinátním basem a modulačně se vychylující stavbou vrchních hlasů. Vzhledem k datu vzniku některých Dusíkových děl působí přinejmenším zvláště i notový obraz či polkový rytmus (ten můžeme vidět např. v *Sonátě c moll op. 35, č. 3, 3. věta*).

---

¹ SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění od nejstarší doby až po současnost*. Praha: Panton, 1973, s. 207.

Klavírní stylizace měla v Dusíkových dílech za hlavní cíl ukázat z klavíru to nejkrásnější – rozeznít ho v plné barvě, obrovském tónovém rozsahu a dynamické síle. Často tak ve skladbách pozorujeme oktávy, akordy a dvojhmaty, lomené či rozložené, rychlé stupnicové pasáže a křížení rukou, jelikož právě tyto kroky ve značné míře rušily krátkost zvuku klavírů. Díky tomu můžeme tvrdit, že Dusík předvídá Chopinovu barevnost a ornamentiku a Lisztovu monumentalitu a grandioso.

Forma Dusíkových sonát je značně široká. Do provedení autor klade výrazový střed věty, představuje druhé provedení, obměňuje reprízy a má objemnou kódu. Ta zpravidla nepoukazuje na technickou zdatnost hráče, naopak, usměrňuje rozbourané city skladby a končí v pianissimu.¹

Podíváme-li se na vznik Dusíkových děl z hlediska časového, můžeme zjistit, že z období jeho dětství nejsou žádná dochovaná díla. Během jeho funkce varhaníka v chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře pravděpodobně používal skladby jeho otce, Jana Josefa Dusíka. O tom svědčí i zápis² od Johanna Gotfrieda Dlabacze o dílech J. J. Dusíka v chrámu sv. Barbory. Varhaníci té doby komponovali především liturgická díla. Je možné, že i Jan Ladislav taková díla komponoval, bohužel o žádném díle nejsou dochované prameny. Své první dochované skladby Dusík údajně složil v Nizozemí, kde se usídlil během služeb pro hraběte Maennera. Kolem roku 1782 vydává tisknutá díla v nakladatelství *Burchard Hummel et Fils* v Haagu. Později svá díla nechal tisknout i v Berlíně ve firmě *John James Hummel*. Nejpočetnějšími skladbami, tisknutými v těchto nakladatelstvích, byly především sonáty pro klavír s doprovodem houslí (op. 1 – 3) a klavírní koncerty (op. 1 – 3).³

Další skladby pocházejí z období Dusíkova koncertování po Německu, Rusku, Litvě a Paříži. Zkomponoval několik sonát pro klavír s obligátním doprovodem houslí (op. 2, 3, 4, 5).

Nejvíce plodným obdobím z hlediska jeho tvorby, bylo mezi roky 1790 – 1800, tedy během jeho pobytu v Londýně. Zde tvořil převážně koncerty pro klavír a orchestr, kterých se nám dochovalo celkem osm. Dále pak sonáty pro klavír s doprovodem, ať už houslí či flétny.

---

¹ SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění od nejstarší doby až po současnost*. Praha: Panton, 1973, s. 208 – 210.

² DLABACZ, J. G. *Algemeines Historisches Künste Lexikon für Böhmen*. Praha, 1815, s. 342.

³ CRAW, H. A. *Biography and Thematic catalog of the Works of J.L. Dussek*. California, 1964.

Dusíkovým významným skladatelským počinem z období londýnského je také první čtyřruční koncert pro klavír, *Sonáta op. 32*, jejíž premiéru zahrál sám Dusík se svou chotí Sofií.

Zajímavou skladbou s odkazem na Dusíkovu rodnou vlast je *Sonáta C Dur* (také uváděna jako *Duo C Dur, op. 48*), kterou Dusík zkomponoval v roce 1801 během jeho pobytu v Hamburku. Dílo se sice nese v duchu klasicistní sonáty, nicméně obsah nese pokrokovou romantickou myšlenku. Tato technicky náročnější skladba obsahuje kromě složitých rytmů i libozvučné melodie, v nichž jsme schopni poznat i několik motivů českých lidových písní. Kupříkladu hned v první větě této skladby můžeme slyšet motiv známé písně *Pod dubem, za dubem*. Druhá věta je spíše melancholická, čímž posluchačům může připomínat některé Chopinovy skladby. Naopak rázná třetí věta je díky svým lomeným oktávám, technicky náročným postupům a triolovým běhům považována za nejvirtuóznější čtyřruční dílo, jaké Dusík napsal. Muzikologové se shodují na tom, že skladbu můžeme považovat za nejvýznamnější dílo pro čtyři ruce. Zajímavostí také je, že zde bylo poprvé použito překládání rukou pro čtyřruční skladbu.¹

Nejvíce čtyřručních skladeb pro klavír vznikalo až ke sklonku skladatelova života, u knížete Talleyranda. Takovými skladbami jsou například *Trois Sonates Progressives á Quatre Mains Composées comme Exercices Pour Mademoiselle Charlotte de Talleyrand, op. 67*, napsaná pro Dusíkovu žačku Charlotte de Talleyrand, či *Sonáta Es Dur op. 72*. V roce 1808 skladatel napsal tři fugy pro čtyřruční klavír *Trois fuges á la kamera pour le piano forte á quatre mains, composée at Dediées á Mrs. Barrier, op. 64*. V první fuze D Dur se opět setkáváme s motivy lidových písní. I v druhé fuze g moll můžeme zaslechnout autorovo postesknutí po rodné vlasti, tentokrát v rytmizované melodii písně *Proč bychom veselí nebyli*. Posledním dílem pro čtyřruční klavír z pera Jana Ladislava je skladba *Trois Duos Concertans pour La Harpe et le Piano Forte Composées et Dediées á Lady Mildmay, op. 69* uvedená v roce 1811. Tato působivá skladba však nikterak nevyčníká nad skladbami předchozími, za což byl pravděpodobně na vině stále se zhoršující zdravotní stav autorův (Dusík umírá o rok později). I přes jeho vážnou zdravotní indispozici však na sklonku života složil velmi významná a ojedinělá díla, jako je *Fantazie, op. 76*, či jeho velká mše.

Mimo významné sonáty a klavírní koncerty pro čtyři ruce, je Dusík autorem posluchačsky zajímavých koncertů pro klavír a harfu, do kterých byla navíc zakomponována i basová linka například pro tři rohy. Opomenout nesmíme ani koncerty pro dva klavíry (op. 11, op. 36, op.

---

¹ DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 25.

38, ...). Velkou zajímavostí z Dusíkova repertoáru je *Sonáta op. 45* pro microchord nebo klavír. Microchord je prapředkem pianin, jehož svíslá rezonanční deska byla postavena kolmo ke klaviatuře. Hráč mohl během hry zároveň nohou hrát na malý bubínek nebo triangel.

Za nejkrásnější dílo Jana Ladislava je ale považován *Koncert pro dva klavíry a orchestr op. 63 (Concerto Pour deux Pianofortes avec accompagnement de l'Orchestre composée et Dediée á son ami Himmel op. 63)* zkomponovaný mezi lety 1805 a 1806. Koncert věnovaný princí Louisi Ferdinandovi Pruskému byl původně napsán pro dva klavíry a smyčcové kvarteto. Technicky náročné dílo plné nejrůznějších výrazových prostředků, melodických invencí i nápěvu lidové písně *Chovejte mě, má maticčko* bývá i přes svou originalitu a zvukomalebnost interpretováno pouze ojediněle.¹

Jan Ladislav Dusík měl díky svému hudebnímu talentu poněkud zvláštní postavení mezi hudebními emigranty 18. století. Na rozdíl od svých hudebních kolegů totiž Dusík odešel do zahraničí jako hotový skladatel a virtuóz, zatímco ostatní umělci dokončovali svá umělecká studia v cizině, nejčastěji ve Vídni. V kontextu světových dějin hudby můžeme tvrdit, že Dusík daleko předčil svou dobu, a můžeme ho tak považovat za jednoho z prvních, ne-li za prvního romantického pianistu a za tvůrce romantického klavírního přednesu plného zvučných a skvostných melodií.² I přes jeho skladatelskou a hráčskou genialitu a hudební průkopnictví bývá však Dusík velmi často mezi ostatními skladateli opomíjen.

---

¹ DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 23 – 30.

² BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Praha: Suprafon, 1986, s. 48 – 49.

3. Dusíkova Čáslav

Z výše uvedeného textu vyplývá, že Jan Ladislav Dusík byl jednou z nejmýraznějších osobností narozených v Čáslavi vůbec. Díky jeho dobrodružnému cestování, stykům s významnými osobnostmi jeho doby a díky jeho geniální tvorbě a talentu se stal celosvětově uznávaným hudebníkem a skladatelem. Jeho rodné město na něj může být zaslouženě pyšné. Pojďme se tedy podívat, jak Dusík ovlivnil podobu a význam města Čáslav.

Každý čáslavský občan by jistě měl mít s Dusíkem nejvíce spojen jeho **rodný dům**, nacházející se v horní části Náměstí Jana Žižky z Trocnova, č. p. 171. Na něm byla na Dusíkovu počest v roce 1888 slavnostně odhalena pamětní deska.¹ I jedna z čáslavských ulic nese Dusíkovo jméno. Najdeme v ní městské divadlo.

Nejvýznamnější budovou nesoucí Dusíkovo jméno je bezesporu **Dusíkovo divadlo Čáslav**. Jeho historie sahá až k roku 1867. Nutno také podotknout, že ještě před vznikem tohoto divadla fungovala jakási provizorní čáslavská divadla. V roce 1841 byl založen spolek divadelních ochotníků, v jehož vedení stanul Vojtěch rytíř z Widmannů. V té době se divadelní představení pořádala v městské radnici. Později vzniklo malé divadlo v sále u Králeviče (dnešní budova hotelu *Grand*). První inscenací v tomto divadélku byla hra *Láska v nárožním domě* od Josefa Kajetána Tyla. Výměnou ředitele spolku za kaplana Aloise Nožičku sdružení příliš nevzkvétalo a mezi roky 1848 – 1854 téměř nehrálo. Změna naštěstí přišla s novým ředitelem, jímž se stal okresní tajemník Leopold Žilina.² Z jara roku 1867 se Čáslavané rozhodli postavit divadelní budovu, která by sloužila jako pomník slavného rodáka, skladatele Jana Ladislava Dusíka. Zároveň měla být budova symbolem národní soudržnosti. Dne 5. května 1867 byl tedy vytvořen soukromý spolek s dvaatřiceti členy, jehož účelem byla výstavba divadla. Začali tedy hledat vhodný pozemek. Z kupní smlouvy ze dne 29. 5. 1867 můžeme vyčíst, že spolek koupil pozemek od Konráda Arthura Fígra za 600 zlatých, ačkoliv na celý projekt měli pouhých 765 zlatých. Stavební sbor tedy sháněl všemožně finanční podporu. Peněžní dary a příspěvky byly nakonec poskytnuty nejen od místních obyvatel, ale i od občanů z rozlehlého okolí. Celkově stavba divadla stála 24.852 zlatých. Stavebním architektem se stal Josef Spudil, ředitel nižší reálné a dívčí školy. Zároveň také namaloval divadelní oponu s pohledem na město Čáslav a zasloužil se i o většinu interních dekorací divadla. První oficiální otevření divadla proběhlo 28. února 1869. Při této příležitosti byla

---

¹ Jan Ladislav Dusík: hudba. In: *57 osobností Středočeského kraje*. Sv. 17. s. 7.

² SPÁČIL, J. *Čáslav město a okres*. Brno: Národohospodářská propagace Čech a Moravy, 1940, s. 42.

uvedena hra *Cesty veřejného umění* od Františka Jeřábka. Výstavbou čáslavského divadla došlo k velkému obohacení tehdejšího kulturního a společenského života. Často se zde hrály různé divadelní hry, každou neděli se zde pořádaly koncerty. Roku 1886 byla zahájena první rekonstrukce, během níž došlo k nutným provozním opravám, ale i větším stavebním zásahům. O deset let později byla na divadlo umístěna pamětní deska na počest skladatele J. L. Dusíka vytvořená sochařem Jaroslavem Znojenským podle návrhu Viktora Kleina. Během pozdějších úprav a oprav bylo pořízeno plynové osvětlení, roku 1911 dokonce došlo k renovaci divadla. Většina z prostorů totiž byla dřevěná, tudíž hrozilo větší riziko požáru. Renovace stála 50.000,- K. Zlomovým dnem pro divadlo se stal 1. leden 1923, kdy v průběhu silvestrovských oslav budova kompletně celá vyhořela a zůstaly pouze obvodové zdi. Příčina požáru zůstala neobjasněná. Naštěstí město získalo obrovskou finanční podporu nejen od místních a okolních obyvatel, ale i ze zahraničí. Po jednom jediném roce rekonstrukce, na kterou dohlížel architekt Bohumír Kozák, tak divadlo mohlo být znovu slavnostně otevřeno 16. března 1924 oblíbenou hrou *Lucerna* od Aloise Jiráska.¹ Poslední rekonstrukce divadla proběhla mezi lety 2010 – 2019. Během ní došlo k přístavbě tzv. Nové scény pro 165 diváků. Upraveny byly i podlahy, šatny, technické zázemí a fasáda.²

Dusíkovo divadlo v Čáslavi se řadí k nejstarším kamenným divadlům ve východní části Čech a k jednomu z nejstarších divadel v Česku. I samotná ředitelka divadla, Eva Albrechtová, říká, že „*Když Bedřich Smetana v roce 1868 poklepal na základní kámen Národního divadla, v Čáslavi už probíhaly dokončovací práce!*“³.

Velká spousta dětí a mládeže z Čáslavi a okolí hrdě navštěvuje **Základní uměleckou školu Jana Ladislava Dusíka v Čáslavi**. Ta byla založena na podnět Josefa Malého, výboru Čtenářské besedy a tehdejšího starosty Josefa Olivy. Výuka na této škole započala 15. září 1930 v oborech hra na klavír a housle, sólový a sborový zpěv a hudební nauka a intonace. Z počátku probíhalo vyučování v budově radnice. Nově vybudovaná hudební škola velmi dobře prosperovala a přibývajícím ohlasem přibývaly i počty žáků. Postupem času se ve vedení ZUŠ vystřídal spousta ředitelů. Prvním ředitelem hudební školy byl Jan Vratislavský. Následoval Gustav Náhlovský, Stanislav Mach, Miloš Resl, Květuše Pokorná a Vlastislav

---

¹ BRHLÍK, L. *Dusíkovo divadlo v Čáslavi*. Čáslav: Závody Kosmos, národní podnik v Čáslavi, 1946.

² POKORNÝ, V. Dusíkovo divadlo Čáslav. *Divadelní noviny* [online]. 2017 [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/dusikovo-divadlo-caslav>

³ Tamtéž.

Smutný. Se změnou ředitelů souvisí i postupný rozvoj školy. Přibývaly nové obory, např. výtvarný obor, kytarové oddělení a taneční obor.¹ Vzhledem k velkému počtu žáků byla zapotřebí i změna budovy školy. V současné chvíli, tedy v roce 2020, najdeme budovu Základní umělecké školy Jana Ladislava Dusíka v budově bývalých Žižkových kasáren. Od roku 1991 po současnost je jejím ředitelem Mgr. Jiří Tlapal. ZUŠ nabízí výuku ve čtyřech oborech. Nejnavštěvovanějším je obor hudební. Ten nabízí výuku na klávesové nástroje (klavír, keyboard), smyčcové nástroje, dechové nástroje, kytaru, bicí a zpěv. Součástí hudebního oddělení byl i Dechový orchestr mladých při ZUŠ Čáslav fungující od roku 1991 do roku 2009. Dirigentem orchestru byl Zdeněk Lauterbach. Velké oblibě se těší také výtvarný a literárně-dramatický obor a široké spektrum zaměření nabízí i taneční obor, ve kterém se vyučuje výrazový tanec, moderní tanec a mažoretkové skupiny.²

Roku 1940 přivedl obdiv k Dusíkovu dílu hudebního skladatele Silvestra Hipmana³ na myšlenku zřídit v Čáslavi studijní středisko pro lepší poznání Dusíkovy umělecké osobnosti. Podařilo se mu tak založit *Dusíkův ústav pro výzkum a pěstování krajinské hudební kultury v Čáslavi*. Dusíkův ústav byl přičleněn k muzejnímu spolku *Včela čáslavská* a nashromáždil velkou sbírku hudebního, obrazového i literárního materiálu, týkajícího se nejen Dusíka, ale i dalších hudebních osobností a čáslavských rodáků. V současnosti je Dusíkův ústav součástí Městského muzea a knihovny Čáslav. Zde tvoří jedno oddělení, průběžně doplňované o další materiály týkající se života a díla čáslavských hudebníků se zřetelem k J. L. Dusíkovi.⁴

Projekt s názvem *Dusíkova Čáslav* vznikl na popud gymnaziálního profesora Milana Marka, hudebního skladatele Silvestra Hipmana a ředitele místní hudební školy Stanislava Macha. Stalo se tak roku 1960, tedy u příležitosti 200. výročí Dusíkova narození. Tento projekt navázal svou koncertní činností na tradici *Čáslavských hudebních střed.* *Dusíkova Čáslav* tak svou činností propagovala Jana Ladislava Dusíka a jeho dílo zejména prostřednictvím koncertní činnosti, cyklem muzikologických přednášek, výstav a instalované expozice historických hudebních nástrojů v Dusíkově síni v Městském muzeu.

---

¹ RESL, M. *40 let Lidové školy umění Jana Ladislava Dusíka v Čáslavi 1930 - 1970*. Čáslav : Lidová škola umění J. L. Dusíka a Městský národní výbor, 1970.

² ZUŠ Čáslav [online]. Dostupné z www.zuscaslav.cz

³ Silvestr Hipman (1893 – 1974). Český hudební skladatel, kritik a spisovatel.

⁴ Jan Ladislav Dusík: hudba. In: *57 osobností Středočeského kraje*. Sv.17. s. 7.

Nebylo by geniálního hudebníka, kdyby po něm nebyla pojmenovaná i hudební soutěž. **Dusíkova klavírní soutěž** byla pořádána pro žáky tehdejší Lidové školy umění (dnešní ZUŠ). Tradice po čase zanikla a město se k ní vrátilo až v roce 1992 u příležitosti 180. výročí Dusíkova úmrtí. Naposledy se město vrátilo k podobné tradici roku 2010 při oslavách 250. výročí Dusíkova narození. Oslavy dostaly název *Dusíkova Čáslav 2010*.¹

V přízemí Městského muzea byla roku 1966 nainstalována stálá **výstava Jan Ladislav Dusík a hudební tradice města**. Časem však expozice nebyla schopna plnit původní záměry autora, k tomu se navíc přidaly problémy se světlem a vlhkostí, a tak byla ohrožena i bezpečnost exponátů. Pracovníci muzea se tak rozhodli celou expozici změnit a přesunout ji do nových prostor. Roku 2000 se podařilo tento záměr uskutečnit a v areálu bývalých Žižkových kasáren byla slavnostně otevřena Galerie městského muzea v Čáslavi. K výstavním účelům jsou vyčleněny čtyři sály. V jednom z nich najdeme novou hudební expozici nazvanou *Jan Ladislav Dusík a jeho doba*. Návštěvník se zde může seznámit s životem hudebníka, jeho tvorbou a portréty. Expozici také doplňují hudební nástroje (klavíry, harfa, skleněná harmonika) a dobový nábytek.²

---

¹ BĚLOHLÁVKOVÁ, P. Jan Ladislav Dusík a jeho Čáslav 2010. *Čáslavské noviny*. 2010, březen, s.16.

² Jan Ladislav Dusík: hudba. In: *57 osobností Středočeského kraje*. Sv.17. s. 7-8.

5. Průzkum znalosti o J. L. Dusíkovi

Jedním z vedlejších cílů této práce je zjistit povědomí žáků a studentů o osobnosti Jana Ladislava Dusíka. Spousta z nich totiž navštěvuje ZUŠ J. L. Dusíka a nemají vůbec tušení, proč je takto pojmenovaná. Proto byly vypracovány dotazníky, které by měly být rozdány na druhém stupni základních škol a na středních školách. Bohužel nám do cesty vstoupila nákaza COVID - 19 a nařízení vlády o uzavření škol. Tudíž musely být dotazníky rozeslány pouze v elektronické podobě prostřednictvím e-mailu. V tom nám velmi vyšel vstříc ředitel Gymnázia a SOŠPg v Čáslavi a předal dotazníky do tříd cílové skupiny, tedy do sekundy, tercie, kvarty a prvních ročníků oboru předškolní a mimoškolní pedagogika, pedagogického lycea a čtyřletého gymnázia. Dotazníky samozřejmě nebyly povinné, i přesto se vrátilo krásných 57 odpovědí.

Dotazník byl sestaven na principu otevřených otázek (věk, škola, název třídy) a na výběru z předem daných odpovědí (pohlaví, konkrétní otázky o znalosti J. L. Dusíka), z čehož první čtyři otázky byly všeobecné, zatímco dalších pět otázek bylo konkrétních. Zde vidíme přesné znění dotazníku tak, jak byl předložen žákům:

Vážení respondenti, ráda bych Vás požádala o vyplnění následujících otázek, které poslouží k průzkumu k mé diplomové práci. Jsem studentkou Pedagogické fakulty při Univerzitě Palackého v Olomouci. Tématem mé diplomové práce je *Jan Ladislav Dusík a jeho odkaz jako inspirace pro učitele hudební výchovy*. Cílem tohoto krátkého dotazníku je zjištění povědomí žáků 2. stupně ZŠ a SŠ o J. L. Dusíkovi.

Vyplnění tohoto dotazníku Vám zabere cca 2 minuty. Prosím, řádně si přečtete všechny otázky. Správná je vždy jen jedna odpověď.

Děkuji za Váš čas strávený vyplněním tohoto dotazníku!

Pohlaví: žena muž

Věk: .....

Název ZŠ/SŠ: .....

Třída: .....

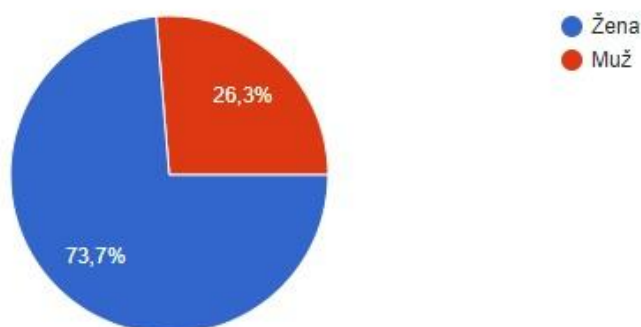
1. **Slyšel/a jsi někdy o Janu Ladislavu Dusíkovi?**
  - Ano, učili jsme se o něm.
  - Ano, ale zatím jsme se o něm neučili.
  - Ne, nikdy.
2. **Kdo byl Jan Ladislav Dusík?**
  - Matematik
  - Hudební skladatel
  - Hudební pedagog
3. **Kde se Jan Ladislav Dusík narodil?**
  - V Praze
  - V Kutné Hoře
  - V Čáslavi
4. **Ve kterém století Jan Ladislav Dusík žil?**
  - 17. století
  - 18. – 19. století
  - 19. – 20. století
5. **Do jakého hudebního období tedy Dusíka řadíme?**
  - Baroko
  - Klasicismus
  - Romantismus

Děkuji za vyplnění dotazníku!

Pro přesnější zobrazení odpovědí žáků a studentů byly u některých otázek vytvořeny kruhové diagramy. Z 57 respondentů bylo patnáct mužů a čtyřicet dva žen.

Pohlaví?

57 odpovědí

Věk respondentů se pohyboval v rozmezí třinácti až šestnácti let, z čehož třináctiletých žáků bylo osm, čtrnáctiletých šest, patnáctiletých třináct a nejvíce žáků, tedy třicet, bylo šestnáctiletých.

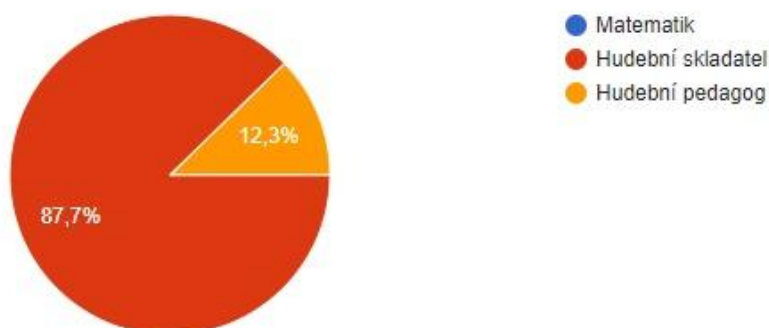
Čtrnáct z těchto respondentů navštěvovalo první ročník SOŠPg, obor předškolní a mimoškolní pedagogika, osm pedagogické lyceum, devatenáct studentů prvního ročníku čtyřletého gymnázia, tři žáci z kvarty, šest z tercie a sedm žáků sekundy.

1. Kdo byl Jan Ladislav Dusík?

Podíváme-li se na celkové výsledky dotazníku, přes 85% žáků odpovědělo správně. Kupříkladu v otázce „Kdo byl Jan Ladislav Dusík?“ našlo správnou odpověď padesát žáků. Zbylých sedm žáků zvolilo odpověď hudební pedagog, tedy nikdo neudělal z Dusíka matematika.

Kdo byl Jan Ladislav Dusík?

57 odpovědí

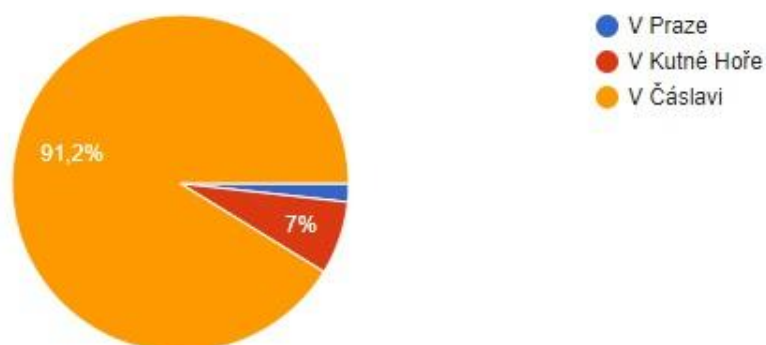

2. Kde se Jan Ladislav Dusík narodil?

V otázce o Dusíkově rodném městě zvolilo Čáslav padesát dva žáků, tedy krásných 91,2%. Čtyři žáci zvolili odpověď Kutná Hora a jeden z respondentů odpověď Praha. Tato otázka tedy měla nejvyšší počet správných odpovědí.

Kde se Jan Ladislav Dusík narodil?

57 odpovědí

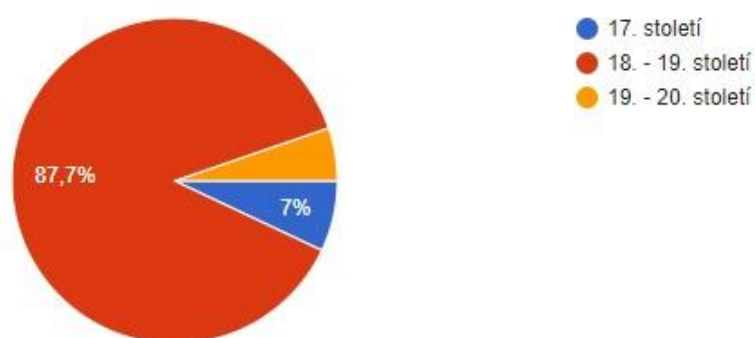

3. Ve kterém století Jan Ladislav Dusík žil?

Následující otázka o období Dusíkova života byla také plná správných odpovědí. Padesát

Ve kterém století Jan Ladislav Dusík žil?

57 odpovědí

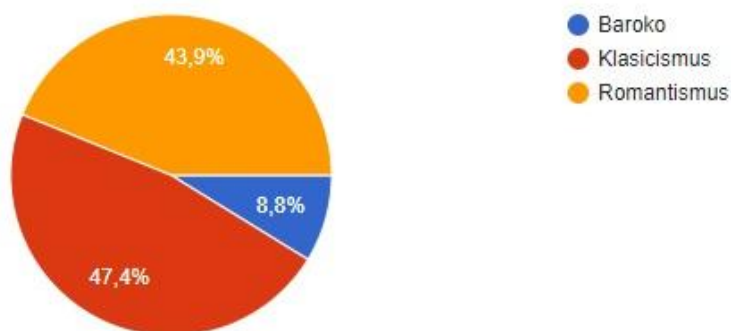
žáků správně zvolilo 18. – 19. století. Čtyři žáci zvolili 17. století, tři žáci 19. – 20. století.

4. Do jakého hudebního období tedy Dusíka řadíme?

Otázkou s největším počtem chybných odpovědí byla ta o zařazení Dusíka do příslušného hudebního období (baroko/klasicismus/romantismus). Zde odpovědělo správně pouhých dvacet sedm žáků, tedy 47,4%. Dvacet pět žáků zvolilo období romantismu a pět žáků období baroka.

Do jakého hudebního období tedy Dusíka řadíme?

57 odpovědí

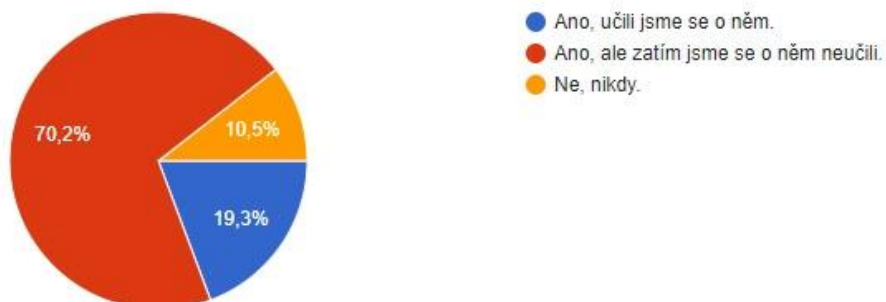
Zajímavé je porovnání výsledků této otázky s výsledky otázky předchozí. Padesát respondentů správně určilo dobu Dusíkova života, ale pouhých dvacet tři z nich (tj. 46%) dokázalo správně přiřadit hudební období. To znamená, že více než polovina z nich, tedy 54% se rozhodlo pro jinou odpověď. Žáci si nejčastěji pletli klasicismus s romantismem. Z toho pro nás vyplývá, že největším problémem žáků, je dokázat správně datovat různé hudební styly. Proto bychom se při výuce měli více zaměřit na procvičování právě tohoto jevu a důsledně dbát na kontrolu správnosti a pravidelné opakování.

Slyšel/a jste někdy o Janu Ladislavu Dusíkovi?

Pro tuto práci je však jednou z nejpodstatnějších otázek ta, v níž je zjišťováno, zda respondenti znají osobnost J. L. Dusíka a zda se o ní učili ve škole. V následujícím diagramu můžeme vidět, že šest dotazovaných, tedy 10,5%, jméno tohoto umělce nikdy neslyšelo. 89,5% z 57 respondentů se s tímto jménem již setkala.

Slyšel/a jste někdy o Janu Ladislavu Dusíkovi?

57 odpovědí

Velmi překvapivé však bylo zjištění, že přes 70% z těch, kteří odpověděli, že o Dusíkovi slyšeli, se o něm dozvědělo z jiných zdrojů, než je škola. To, že o jeho jméně slyšeli, však automaticky nevypovídá o tom, že znají podrobnosti skladatelova života. Ačkoliv Jana Ladislava Dusíka jako samostatnou osobnost v RVP nemáme, základní znalosti o různých stylových obdobích v tomto dokumentu najdeme. Je tedy na učitelé, jaké autory a ukázky pro vysvětlení stylů zvolí. Je zřejmé, že Jan Ladislav Dusík byl pro české hudební dějiny opravdu důležitým, a proto by měl mít své místo v učební osnově, zejména ve školách v jeho rodném okolí. O tom však pojednává další kapitola.

Před kontrolou výsledků dotazníku byl stanoven předpoklad, že studenti a studentky pedagogických oborů budou mít větší procento správných odpovědí oproti respondentům s všeobecným vzděláním. Budoucí učitelé a učitelky totiž pro přijetí na tuto školu musí podstoupit talentové zkoušky z hudební výchovy, tudíž se dá předpokládat, že mají k hudbě blíže než zbylí dotazovaní. Nicméně u studentů čtyřletého a osmiletého gymnázia je větší pravděpodobnost, že pocházejí z okolí Čáslavska, tudíž by mohli Dusíka znát, zatímco studenti pedagogických oborů jsou ze širšího okolí. Středních škol s pedagogickým zaměřením je totiž ve Středočeském kraji podstatně méně než gymnázií.¹

Po zjištění výsledků z dotazníků se více naplnil předpoklad, že Dusíka znají spíše studenti všeobecného zaměření, tedy studenti gymnázia. Čtyři žáci (66,7% z celkových šesti), kteří

¹ Dle portálu www.seznamskol.eu.

odpověděli, že o Dusíkovi nikdy neslyšeli, byli žáci oborů pedagogického zaměření. Zbývá dva (33,3% z celkových šesti) byli studenti nižších ročníků osmiletého gymnázia. Ze třídy čtyřletého gymnázia nebyl nikdo, kdo by odpověděl, že Dusíka nezná.

Díky dotazníkům jsme zjistili, že žáci mají povědomí o osobnosti Jana Ladislava Dusíka a jeho životě v Čáslavi. Avšak v detailech jeho života mají poměrně velké mezery a je tedy nutné přizpůsobit tomu i vyučovací hodiny hudební výchovy. Ty by se měly zaměřit především na hudební styly a jejich dataci.

6. Začlenění tématu „Jan Ladislav Dusík“ do hodin hudební výchovy

Na základě výsledků dotazníku jsme mohli zjistit, že povědomí žáků čáslavských středních a základních škol o Janu Ladislavu Dusíkovi a jeho životě není příliš velké. Vzhledem ke skladatelově značnému vlivu na světové dějiny hudby se domníváme, že se jedná o velmi důležitého autora, jemuž by v hodinách hudební výchovy měla být věnována větší pozornost. Proto jsme se pokusili sestavit tři typy příprav do hodin hudební výchovy.

Cílovou skupinou pro první z těchto příprav jsou žáci sedmého ročníku základních škol. Příprava je věnována žákům z Čáslavi, ale i přilehlého okolí. Během této hodiny hudební výchovy by žáci měli získat znalosti o autorově osobnosti a jeho vlivu na světové dějiny hudby.

Druhá příprava nese název „*Po stopách Jana Ladislava Dusíka*“. V této hodině by žáci měli doslova projít Dusíkovy stopy ve městě Čáslav a prozkoumat tak jeho život a odkaz pro město. Příprava je určena pro žáky druhého stupně základních škol z Čáslavi a okolí.

Poslední z těchto příprav je věnována žákům druhého stupně základních škol ze všech koutů České republiky. Cílem této hodiny je, aby žáci získali povědomí o osobnosti Jana Ladislava Dusíka.

6.1 Příprava č. 1

Předmět: Hudební výchova

Třída: 6. ročník základních škol

Téma hodiny: Jan Ladislav Dusík

Vzdělávací cíle: Žák se seznámí s osobností J. L. Dusíka a jeho tvorbou. Žák si uvědomuje význam osobnosti J. L. Dusíka a jeho přínos pro české i světové dějiny hudby.

Mezipředmětové vztahy: dějepis, český jazyk, zeměpis, výtvarná výchova

Časová dotace: 45 min + 45 min

Pomůcky: tabule, barevné křídly, PC, dataprojektor, mapa Evropy, obrázky, špendlíky, příze, pracovní listy, papíry, pastelky, CD přehrávač, pomůcky na lapbook – barevné papíry a čtvrtky, nůžky, lepidlo, provázky, papíry pro hodnocení

STRUKTURA HODINY

Motivace:

- *„Děti, naše škola leží v krásném městě Čáslav. Ta byla založena už ve 13. století během vlády Přemysla Otakara II. A tak, jako je tomu i v jiných městech, i u nás v Čáslavi se narodily významné a slavné osobnosti. Znáte někoho takového, kdo pochází z Čáslavi a čím se proslavili?“*
- Žáci se hlásí, učitel je postupně vyvolává. Vyvolaní žáci své nápady zapisují na tabuli – vytvoří tak myšlenkovou mapu.
- Ke slavným osobnostem žáci navíc zapíší jejich profesi a případné významné počiny (dílo, sportovní výsledky, ...). Jana Ladislava Dusíka si pokud možno ponecháme na závěr.
- *„Co víte o J. L. Dusíkovi? Můžeme v Čáslavi najít nějaké důkazy, že odsud pochází?“*
– tyto informace zapíšeme na tabuli zvlášť.
- *„Víte, že Jan Ladislav Dusík je jeden z nejvýznamnějších čáslavských rodáků, kterého znali lidé po celém světě? Pojďme se dozvědět, proč tomu tak bylo!“*

Hlavní část hodiny:

- Žáci sedí v kruhu. Učitel vypráví o životě Jana Ladislava Dusíka (dětství + studia + pobyt v Čechách). Při vyprávění má připravený obrazový materiál (rodný dům, divadlo, ...).
- Dále učitel pokračuje vyprávěním o Dusíkově cestě po Evropě. Při sledování této cesty použije učitel mapu Evropy. Do ní žáci zapichují špendlíky (určují tím místa, kde všude byl). Na špendlíky potom motají přízi a mapují tím jeho cestu.
- Učitel žákům rozdá pracovní listy. Po vyplnění proběhne společná kontrola.
- *„Dusíkovy skladby nejsou tak známé, jako například ty od Mozarta či Beethovena. Jsou však plné originality a předzvěsti – najdeme v nich totiž prvky romantismu.“* Učitel jmenuje některá Dusíkova díla. K tomu žákům pustí hudební nahrávky.
- *„Věděli jste, že díky Dusíkovi je klavír během koncertů otočen tak, jak jsme zvyklí?“* – učitel popíše změnu otočení klavíru. *„Dusík byl také virtuózem na skleněnou harmoniku. Víte, co to je? Zkuste namalovat, jak podle Vás vypadá skleněná harmonika.“* Žáci své nápady namalují. Poté si udělají třídní výstavu, během které si své výtvary představí a popíší. Učitel na závěr popíše pravou skleněnou harmoniku a ukáže žákům její podobu.
- *„O J. L. Dusíkovi jsme se toho dnes dozvěděli celkem dost. Pojd'me si zkusit vytvořit lapbooky do nichž napíšete, co jste se dozvěděli.“* Žáci pracují ve skupinách, ideálně ve třech členech. Hotové lapbooky si žáci vystaví ve třídě.

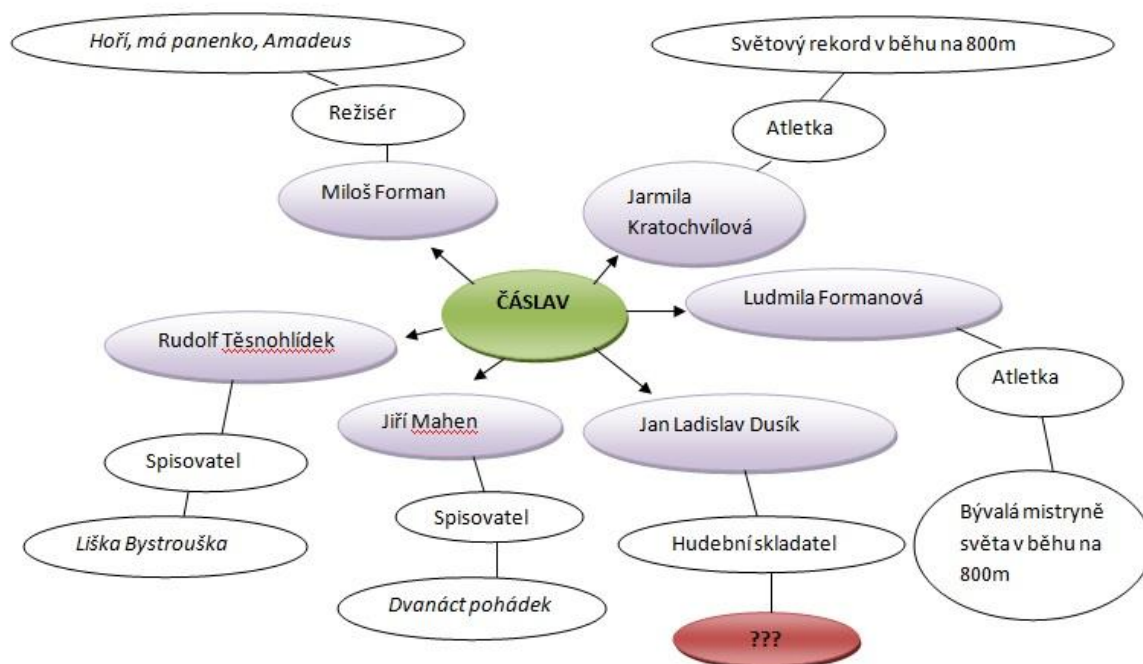
Hodnocení:

- Učitel žákům rozdá předpřipravené papíry, na které napíší své hodnocení.

Pro ideální realizaci této přípravy je nutné, aby měl učitel náležitě prostudovaný životopis Jana Ladislava Dusíka, jeho tvorbu a jeho hudební počiny. Před uskutečněním této hodiny by si učitel měl řádně připravit veškeré potřebné pomůcky a zkontrolovat jejich funkčnost.

Hlavním cílem této hodiny je, aby si žáci uvědomili přínos Jana Ladislava Dusíka pro české i světové dějiny hudby a seznámili se s Dusíkovým životem a jeho tvorbou. Příprava je určena pro žáky z Čáslavi, ale i z přilehlého okolí. Předpokladem je, že děti o J. L. Dusíkovi alespoň slyšeli a trochu znají město Čáslav.

Na začátku hodiny je důležité, aby učitel žáky seznámil s cíly hodiny a s jejím plánem. Motivační myšlenkovou mapu žáci sami tvoří na tabuli. Předpokládáme, že žáci nebudou znát všechna díla čáslavských rodáků, či snad jejich sportovní prvenství. Proto je potřebná asistence učitele, který bude vznik myšlenkové mapy moderovat. V ideálním případě by osobnost Jana Ladislava Dusíka měla být ponechána na závěr mapy. Lépe se tak bude navazovat na další činnost. Učitel totiž prověřuje znalosti žáků o osobnosti tohoto skladatele. Vedle myšlenkové mapy si v bodech napíší, co o Dusíkovi vědí. Předpokladem je, že budou znát místo narození, profesi, divadlo, ZUŠ. Motivace je završena informací, že rodáka z tak malého města, jakým je Čáslav, znali a znají lidé téměř po celém světě, což by žáky mělo vést k potřebě zjistit toho o Dusíkovi více.

Předpokládaná podoba myšlenkové mapy

Hlavní část hodiny začne společnou aktivitou, jež bude probíhat v kruhu. Žáci si mohou židle postavit do kruhu nebo sedět na zemi, případně na koberci. Učitel žákům přednáší o životě Jana Ladislava Dusíka. Důležité je zmínit jeho dětství, význam jeho rodiny, studia, práci varhaníka a Dusíkův skon. Při svém výkladu by měl učitel žákům ukazovat i fotografie míst, o kterých mluví (rodný dům, kostel, divadlo, ...), případně může mít připravenou prezentaci s obrázky. Zároveň se žáků doptává, zda tato místa znají a už na nich někdy byli. Dále učitel žáky obeznámí s Dusíkovou cestou po Evropě. Měl by zmínit důvody, proč se do konkrétních zemí Dusík dostal a proč z nich odešel, případně musel odejít. Při tom žáci pracují s velkou mapou Evropy. Učitel vyvolává postupně žáky a ti do mapy vpichují špendlíky podle toho, jak Dusík cestoval Evropou (mohou zapíchnout více špendlíků do jedné země). Zapichování špendlíků by mělo korespondovat s výkladem učitele. Poslední Dusíkovou zastávkou byla Paříž, tam žáci zapíchnou poslední špendlík. Nakonec učitel všechny špendlíky obmotá dle přesného pořadí zastávek cesty. Z toho vznikne jakási pavučina.

Další aktivitou je vyplňování pracovních listů. Ty slouží k prověření pozornosti žáků. Otázky jsou formulovány se zřetelem na to, co učitel uvedl ve svém výkladu. V pracovních listech jsou otázky, na něž žák odpovídá zakroužkováním správné odpovědi. Následující cvičení propojuje hudební výchovu s českým jazykem a dějepisem. Žáci by si zprvu měli spolu s učitelem přečíst, aby se tak předešlo případným nesrovnalostem v porozumění textu. Další cvičení prověřuje pravdivost daných tvrzení. Předpokládá se, že žáci informace znají z učitelova výkladu. Poslední cvičení pracovních listů ověřuje jak pozornost žáků během učitelova výkladu, tak jejich orientaci ve slepé mapě Evropy. Pracovní listy tak najednou propojují čtyři předměty.

Následuje Dusíkova tvorba. Není nutné, aby učitel vyjmenoval všechna Dusíkova díla jmenovitě, měl by jeho tvorbu zestručnit. Např. „*Psal koncerty pro klavír, koncerty pro dva klavíry, ...*“. Zároveň by mohl zmínit umění Dusíkovy hry na klavír a stručnou charakteristiku jeho skladeb. K tomu žákům pouští nahrávky. Vhodné jsou skladby jako *La Mort de Marie Antoinette, op. 23, Koncert pro harfu a pianoforte F Dur, op. 11* či *Koncert pro klavír a orchestr, op. 49*. Učitel, jež je také zdatným klavíristou, by žákům mohl sám zahrát jednu z Dusíkových skladeb. Pro žáky tak bude téma ještě zajímavější, zároveň to bude skvělá názorná ukázka.

Další část hodiny se zaměřuje na Dusíkova prvenství a kuriozity. Měl by zmínit otočení klavíru během koncertů, jež Jan Ladislav zapříčinil. Pro děti bude jistě zajímavý i microchord, pro který Dusík psal skladby. Kantor by měl microchord detailně popsat a popis doložit obrázky. Další zajímavostí je Dusíkova virtuozita na skleněnou harmoniku. Tu žáci pravděpodobně nebudou znát a možná si představí akordeon vyrobený ze skla. Proto by každý žák měl na papír namalovat svou představu o skleněné harmonice. Všechny výkresy si poté vystaví ve třídě, mohou je například položit na lavice. Všichni žáci si prohlédnou všechny výkresy, jako by byli na výstavě obrazů. Každý žák své dílo představí a popíše, zmíní i mechaniku nástroje a jak nástroj funguje. Poté, co všichni žáci odprezentují své skleněné harmoniky, učitel ukáže obrázky pravé skleněné harmoniky a popíše její mechanismus. Zároveň svůj výklad může doplnit videem se skladbou pro skleněnou harmoniku, kde žáci uslyší zvuk harmoniky a zároveň uvidí názornou ukázkou hry na skleněnou harmoniku. Video s Dusíkovým koncertem pro skleněnou harmoniku není jednoduché dohledat volně na internetu, ale je zde možné nalézt skladby od jiných autorů, které jsou pro tyto pedagogické účely také vhodné. Můžeme zde najít kupříkladu *Tanec švestkové vily* z baletu *Louskáček* od ruského hudebního skladatele Petra Iljiče Čajkovského či *Adagio pro skleněnou harmoniku* (K 356) od Wolfganga Amadea Mozarta.

Pro lepší fixaci nově získaných informací si žáci ve skupinách vytvoří lapbook. Jedná se o 3D interaktivní sešit, který vytváří sami žáci. Dovnitř sešitu se vkládají ucelené informace o daném tématu. Při tvorbě lapbooku se meze kreativity nekladou, žáci tak pracují s barevnými papíry, provázky, obálkami, dokonce i s roličkami od toaletního papíru. Hlavní desky jsou vytvořeny z tvrdého papíru nebo z papírových desek na dokumenty. Musejí se dát zavřít, aby opravdu vypadaly jako sešit. Na zavřené desky žáci napíší téma. Desky by měly čtenáře motivovat k jejich otevření, proto by měly být kreativně ozdobeny. Informace uvnitř lapbooků jsou nápaditě uspořádány a rozloženy po deskách. Mohou být například na papíře, který je složen do harmoniky, přeložen jako otevírací okénko, vložen do obálky nebo průsvitné kapsy. Poznámky mohou být napsány jako stručné informace nebo jako hádanky s odpovědí pro čtenáře. Lapbooky mohou sloužit jako jakási nápověda pro práci v dalších hodinách, nebo si je žáci mohou jednoduše vystavit ve třídě. Při samotném procesu tvoření knihy si žáci upevňují informace o daném tématu.¹

---

¹ *Lapbook - Co to je a jak se tvoří?* [online]. 2016 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://zakatedrou.cz/?p=1033>.

Poslední částí hodiny, která je velmi důležitá, je hodnocení. Každý žák pracuje sám. Učitel žákům rozdá papíry, na které si žáci napíší dvě otázky – „*Co jsem se dozvěděl? Co mě překvapilo?*“. Tímto hodnocením se dozvíme, co bylo pro žáky zajímavé a překvapující a co si z hodiny odnesli. To učiteli přináší zpětnou vazbu pro jeho další práci. Posledním bodem hodnocení je emotikon. Žák namaluje ten obličej, který nejlépe zhodnotí jeho pocity z hodiny (veselý, smutný, vyděšený, ...).

Pracovní list je dostupný na následující straně.

Jméno: _____

Ve kterém roce se Jan Ladislav Dusík narodil?

- a) 1929
- b) 1890
- c) 1760

O jaké hudební období tedy šlo?

- a) Gotika
- b) Klasicismus
- c) Romantismus

V jakém českém chrámu zastával místo varhaníka?

- a) V Notre Dame
- b) V chrámu sv. Jeremiáše ve Zlíně
- c) V chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře

Doplň následující text:

V pouh_ ch devatenácti letech em_ groval Jan Ladislav Dusík do Nizozemska. Obával se ale války, proto utekl do _ ěmeckého města Hamburk. Jeho další kroky vedl_ do Ruska, kde se om_ lem zapletl do proticarského spiknutí. V hlavním městě Francie, v _____ , svou hrou zaujal i Marii Antoinettu, dceru císařovny _____. V anglické metropoli Lond_ ně _ trávil Dusík celých deset let. Kromě _ spěšných koncertů zde Dusík potkal i svou životní lásku a budoucí manželku Sofii. Spolu měl_ dceru Olivii.

Urči, zda jsou následující tvrzení pravdivá, či nikoliv. Správnou odpověď zakroužkuj.

Jan Ladislav Dusík se narodil v Golčově Jeníkově. **ANO – NE**

Dusík se osobně znal s Josephem Haydnem. **ANO – NE**

Dusík se v Londýně oženil se Sofií Corri. **ANO – NE**

V roce 1784 odjíždí Dusík do Turecka. **ANO – NE**

Roku 1812 Dusík umírá nedaleko Prahy. **ANO - NE**

V následující slepé mapě zkus vybarvit všechny státy, které Dusík navštívil.

6.2 Příprava č. 2

Předmět: Hudební výchova

Třída: 6. ročník základních škol

Téma hodiny: Po stopách Jana Ladislava Dusíka

Vzdělávací cíle: Žák se seznámí s osobností J. L. Dusíka a jeho tvorbou. Žák si uvědomuje význam osobnosti J. L. Dusíka a jeho přínos pro české i světové dějiny hudby.

Mezipředmětové vztahy: dějepis, matematika, výtvarná výchova

Časová dotace: celodenní projekt

Pomůcky: pracovní listy, křížovky, notový materiál, tužky, papíry

STRUKTURA HODINY

Motivace:

- Poslech skladby Jana Ladislava Dusíka. „*Věděli jste, že i u nás v Čáslavi žil takový velikán? Měli bychom o něm zjistit více!*“

Hlavní část hodiny:

- „*Pojďme tedy společně prozkoumat, kde tento čáslavský rodák žil a kam až jeho stopy vedou.*“ S žáky se vydáme „po stopách J. L. Dusíka“, tedy po městě.
- Žáky seznámíme s plánem cesty – „*Během naší cesty se zastavíme na pěti místech, které významně souvisí se životem J. L. Dusíka. Na těchto stanovištích dostanete nějaký úkol. Po jeho splnění dostanete indicii. Po získání všech indicií budete schopni zjistit, kde je ve Vaší škole ukryto překvapení.*“ Na každé zastávce učitel nejdříve přečte/vypráví Dusíkův životní příběh.
- Rozdělení žáků do skupin.
- První zastávkou je rodný dům J. L. Dusíka. Učitel dětem vypráví o Dusíkově dětství a jeho rodině. Žáci poté dostanou k vyplnění křížovku. Kdo křížovku správně vyplní, tomu dá učitel indicii pro nalezení překvapení.

- Druhou zastávkou je Kostel sv. Petra a Pavla. Učitel vypráví o studiích Jana Ladislava a jeho povolání varhaníka. Zde žáci dostanou za úkol naučit se píseň. Píseň je naučí učitel. Po správné interpretaci písně žáci dostanou další indicii.
- Třetí zastávka – pamětní deska J. V. Sticha. Učitelovo vyprávění o cestování Jana Ladislava po Evropě. Žáci dostanou k vyplnění pracovní listy. Po jejich vyplnění dostanou další klíč k překvapení.
- Další zastávkou je ZUŠ Čáslav. Učitel ve zkratce popíše Dusíkovu tvorbu. Součástí této zastávky je také návštěva výstavy v přízemí ZUŠ. Po navštívení výstavy žáci dostanou za úkol namalovat pro ně nejzajímavější objekt z výstavy. Poté dostanou další indicii.
- Poslední zastávkou je Divadlo Jana Ladislava Dusíka. Učitel vypráví o závěru Dusíkova života. Proběhne zde menší beseda s ředitelem divadla/Petrou Kratochvílovou (zabývá se životem JLD), který žákům objasní skladatelův život ještě více. Od přednášejícího dostanou žáci poslední indicii.
- Proběhne přesun do školy. Žáci poskládají všechny indície a najdou překvapení.
- Společná práce – vyrobíme velký informační plakát o JLD, který vystavíme v chodbě školy.

Hodnocení:

- Žáci dostanou papírky pro jejich hodnocení – „*Nejlepší část dne/činnost? Nejhorší? Co se mi dařilo? Co mě překvapilo? Na čem musím zapracovat?*“ – po vyplnění si společně odpovědi přečteme.

Tato celodenní příprava je věnována žákům škol, které se nacházejí přímo ve městě Čáslav nebo v jejím blízkém okolí. Hodina je koncipována jako celodenní projekt, který probíhá přímo ve městě. Trasa je dlouhá 1,6 km. Před realizací této hodiny je nutné, aby učitel dobře znal naplánovanou cestu a zajistil případnou dopravu na místo. Všechny pomůcky musí být předem připravené a učitel je musí mít s sebou již na cestě. Důležité je zajistit učitelský doprovod v případě většího počtu žáků. Předem je nutné zajistit „hosta“ tohoto projektu. Jím by mohl být ředitel divadla, nebo doktorka Petra Kratochvílová, odbornice na život a dílo Jana Ladislava Dusíka. Tento host by měl mít pro žáky připravenou menší besedu právě o životě J. L. Dusíka. Hlavním cílem této přípravy je, aby žáci získali povědomí o osobnosti Jana Ladislava Dusíka, jeho životě a jeho tvorbě. Žáci by si měli uvědomit přínos tohoto autora pro české, ale i světové dějiny hudby.

Motivace na tento celodenní projekt probíhá den předem. V rámci výkladu o klasicistní hudbě a významných světových autorech učitel žákům pouští hudební nahrávky. Do poslechu zařadí i libovolnou skladbu Jana Ladislava Dusíka. Skladbu pozastaví a děti se doptává: *„Působí na vás tato skladba jinak než ostatní? Odkud myslíte, že skladba pochází? Myslíte, že i v Čechách jsme měli výborné hudební skladatele? Je možné, že tak výborný hudební skladatel žil tady někde poblíž? Znáte nějakého takového?“*. Učitel žáky pomocí návodných otázek přivede až k osobnosti Jana Ladislava Dusíka.

Na začátku cesty je nutné žáky informovat o průběhu cesty a plánu celého dne. Je velmi důležité, aby učitel zmínil i závěrečnou část celého dne, tedy nalezení pokladu, a jak ho žáci mohou získat. Poklad učitel zajistil již před cestou. Ten bude na žáky čekat ve třídě. Může se jednat o sladkost nebo například hru. Překvapení je schované ve třídě. Učitel má připravené indicie pro jeho nalezení. Indicií může být například fotka školy, fotka třídy, popis místa aj. Žáci budou rozděleni do dvojic, ve kterých budou pracovat v průběhu celého dne. Volba metody rozdělení do dvojic je čistě na učiteli. Rozdělení může mít hudební charakter. Např. každý žák si vytáhne lísteček z pytlíku. Na polovině počtu lístečků bude namalovaná nota. Na druhé polovině bude napsaný název tónu. Po rozebrání všech lístečků žáci tvoří správné dvojice. Každý tón hledá svůj správný název.

Prvním bodem cesty je Dusíkův rodný dům ležící na adrese Náměstí Jana Žižky z Trocnova 171. Zde učitel začne s výkladem o životě Jana Ladislava. Tématem je jeho dětství a popis jeho rodiny. Žáci zde navíc dostanou křížovku, na které pracují ve dvojicích. V křížovce najdou pár otázek týkajících se Dusíkova života a jeho rodného domu. Většinu

z těchto informací žáci naleznou na pamětní desce visící na stěně rodného domu. Zbytek otázek se týká hudební výchovy. V tajence se žáci dozvědí jméno Dusíkova přítele a slavného hudebního skladatele Josepha Haydna. Po dokončení křížovek je učitel zkontroluje a v případě správného vyplnění dá dvojici první indicii pro nalezení pokladu. Po rozdání indicií všem dvojicím se třída přesune na druhý bod cesty.

Druhou zastávkou je Kostel sv. Petra a Pavla ležící kousek od Dusíkova rodného domu na adrese Kostelní náměstí 1. Třída nahlédne do kostela a prohlédne si jej i zvenku. Učitel vede výklad o Dusíkových studiích a jeho práci varhaníka. Protože Dusíkova hudební cesta začíná právě v kostelích, žáci by se u kostela měli naučit jednu lidovou píseň, kterou Dusík zakomponoval do jedné ze svých skladeb. Lidovou písní je *Chovejte mě má matičko*. Učitel žákům rozdá noty. Nácvik písně probíhá imitační metodou¹. Zprvu tedy učitel píseň zazpívá sám celou. Poté zazpívá sám pouze prvních osm taktů. Žáci se k němu přidají a část několikrát zopakují. Učitel pokračuje dalšími čtyřmi takty. Opět se k němu přidají žáci, část několikrát zopakují a poté ji připojí k prvním osmi taktům. Na závěr se přidají poslední čtyři takty, které ale žáci již znají. Po nácviku písně mohou být opět zapojeny procvičovací metody – zpěv ve skupinách, po dvojicích, jen dívky, jen chlapci. Při nácviku písně mimo třídu není k dispozici klavír či jiný melodický nástroj. Je tedy nutné, aby s tím učitel počítal a byl na to připraven. S sebou si může vzít zobcovou flétnu či foukací ladičku. Pokud třída předvede výborný pěvecký výkon, učitel předá do dvojic další indicie.

---

¹ SYNEK, J. *Didaktika hudební výchovy I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, st. 23 - 24. ISBN 80-244-0972-0.

Cho-vej - te mě, má ma-tič -ko, ja - ko mí - šeň -ské ja - blí -čko,
 cho - vej - te mě, má ma - tič -ko, ja - ko z rů - že květ,
 Jen až vy mne vy - cho - vá - te, pak se na mne po - dí - vá - te,
 jak mně bu - de pě - kně slu - šet bí - lej ka - bá - tek.

Noty k písni Chovejte mě má matičko¹

Třetí zastávka je u pamětní desky J. V. Sticha ležící na adrese Náměstí Jana Žižky z Trocnova 82/17. Zde by učitelův výklad měl směřovat k cestování Jana Ladislava po Evropě. Měl by zmínit všechny jeho zastávky, jak se na místo dostal, co tam dělal a proč z místa odešel. Důležité je zmínit osobnost Jana Václava Sticha a jeho vztah s Janem Ladislavem Dusíkem. Žáci tak získají nové informace o další osobnosti pocházející z okolí Čáslavska. Učitel zde rozdá pracovní listy. Ty slouží jako jakési ověření pozornosti žáků. Otázky se totiž týkají života Jana Ladislava Dusíka. Je nutné, aby informace z pracovních listů opravdu zazněly ve výkladu učitele. Zároveň si však žáci pomocí pracovních listů zopakují dříve probíranou látku, tedy klasicistní skladatele (W. A. Mozarta a L. van Beethovena). Procvičování je navíc doplněno o práci s notami, které by si žáci měli neustále připomínat a pracovat s nimi. Pracovní listy žáci vypracují ve dvojicích. Po vypracování učitel listy zkontroluje, a pokud byly vyplněny správně, udělí další indicii. Úkol žáci mohou splnit i v nedalekém parku, kde se žáci mohou posadit na lavičky.

¹ Lubomír Šára: *Malotřídni škola – přípravy na vyučování* [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://malotridka.wz.cz/18-hudebni-vychova/rodina/>.

Další zastávkou je Základní umělecká škola Jana Ladislava Dusíka ležící na adrese Jeníkovská 222. Zde je učitelův výklad zaměřen na Dusíkovu tvorbu. Není nutné vyjmenovávat jmenovitě všechna jeho díla. Kantor by měl jeho díla charakterizovat a obeznámit žáky s nástrojovým zaměřením jeho skladeb. Součástí této zastávky je návštěva galerie, která se nachází v přízemí ZUŠ. Vstupné ke dni 11. 12. 2020 činí pro školní zájezdy 25,- Kč na osobu¹. V expozici J. L. Dusíka žáci uvidí jeho hudební nástroje, nábytek z jeho domu a dozví se spoustu dalších informací. Prohlídka expozice je komentována průvodcem, na kterého žáci mohou směřovat své případné dotazy. Po návštěvě galerie žáci dostanou za úkol namalovat předmět z výstavy, který je nejvíce zaujal nebo se jim nejvíce líbil. Na tomto úkolu pracují žáci samostatně. Další indicii získají po namalování obrázku.

Poslední zastávkou této hudební výpravy je Divadlo Jana Ladislava Dusíka, které najdeme na adrese Masarykova 194. Zde proběhne malá beseda od speciálního hosta, který žáky ještě více seznámí s životem Jana Ladislava Dusíka, jeho významem pro světové dějiny hudby a zároveň se stručnou historií divadla. Přednášející by měl také zmínit informace o Dusíkově skonu. Na této zastávce žáci nedostanou žádný speciální úkol. Indicii si zaslouží ihned po vyslechnutí besedy, žákům ji tedy vydá přednášející. Pokud se nepodaří sehnat vhodného přednášejícího, je možné, aby učitel dovyprávěl Dusíkův životní příběh a zmínil i jeho poslední dny. Poslední indicii by pak předal učitel.

Po této poslední zastávce následuje přesun zpět do školy. Zde si žáci dají dohromady všechny potřebné indicie a začnou pátrat po ukrytém pokladu. Po jeho nalezení mohou poklad ihned využít (sníst ho, zahrát si hru, ...).

Poslední částí přípravy je společná práce – vytvoření plakátu. Žáci společně vytvoří na velký arch balicího papíru plakát na téma Jan Ladislav Dusík. Plakát by měl obsahovat nejrůznější informace o životě skladatele, které si žáci přinesli z celodenního putování. Neměla by chybět data jeho narození a smrti, zmínka o cestování, jeho odkaz pro město Čáslav aj. Plakát by měl být kreativně zpracován libovolnými výtvarnými pomůckami – pastelkami, fixy, vodovými či temperovými barvami. Dílo je nutné doplnit o fotografie míst, Plakát by měl žákům pomoci si nově nabyté informace roztrždit a ukotvit. Plakát by měl být vystaven na chodbě školy tak, aby ho mohli vidět i žáci ostatních tříd.

---

¹ *Galerie* [online]. [cit. 2020-12-11]. Dostupné z: <http://muzeumcaslav.cz/galerie/>.

Závěrečné hodnocení se zaměřuje na spokojenost žáků s projektem a jejich sebereflexi. Učitel žákům rozdá papíry s předem napsanými otázkami: „*Nejlepší část dne? Co mě nebavilo? Co se mi dařilo? Na čem musím zapracovat? Co mě překvapilo?*“

Pracovní list, křížovka aj. jsou k nalezení na další straně.

Jméno: _____

1. Odpověz na následující otázky. Odpověď zakroužkuj:

Jak zní jméno otce Jana Ladislava Dusíka?

- a) Jan Pavel Dusík
- b) Jan Josef Dusík
- c) Jan Jaroslav Dusík

Ve kterém století se Jan Ladislav narodil?

- a) V 18.
- b) V 19.
- c) V 17.

Do jakého uměleckého stylu Dusíkova tvorba spadá?

- a) Do baroka
- b) Do romantismu
- c) Do klasicismu

Ve kterém městě Jan Ladislav poznal svou manželku?

- a) V Moskvě
- b) V Londýně
- c) V Čáslavi

Ve které zemi Jan Ladislav umírá?

- a) V Čechách
- b) Na Slovensku
- c) Ve Francii

2. Doplň vynechané informace:

Mezi významné klasicistní autory patří Wolfgang _____.
Narodil se v _____. Mezi jeho skladby patří například _____.

Dalším představitelem klasicistní hudby je Ludwig van _____.
Jeho známým dílem je například _____. Ke sklonku jeho života měl velký handicap, byl totiž _____.

3. Vypočítáním následujících příkladů zjistíš významné roky Dusíkova života.

Jan Ladislav Dusík se narodil v roce ($5 \times 5 + 1735 = ?$) .....

Dusík se poprvé vydává na cestu do zahraničí v roce ($2000 - 221 = ?$) .....

Když se Dusík narodil v roce 1760 a oženil se v roce 1792, kolik mu bylo let, když se ženil?
.....

Dusík umírá v roce ($10 \times 10 + 2000 - 288 = ?$) .....

Ve kterém roce se narodila Dusíkova dcera, když se narodila pět let po svatbě svých rodičů?
.....

4. *Urči, které tvrzení je pravdivé a které nikoliv. Pravdivé vybarvěte zeleně, nepravdivé červeně.*

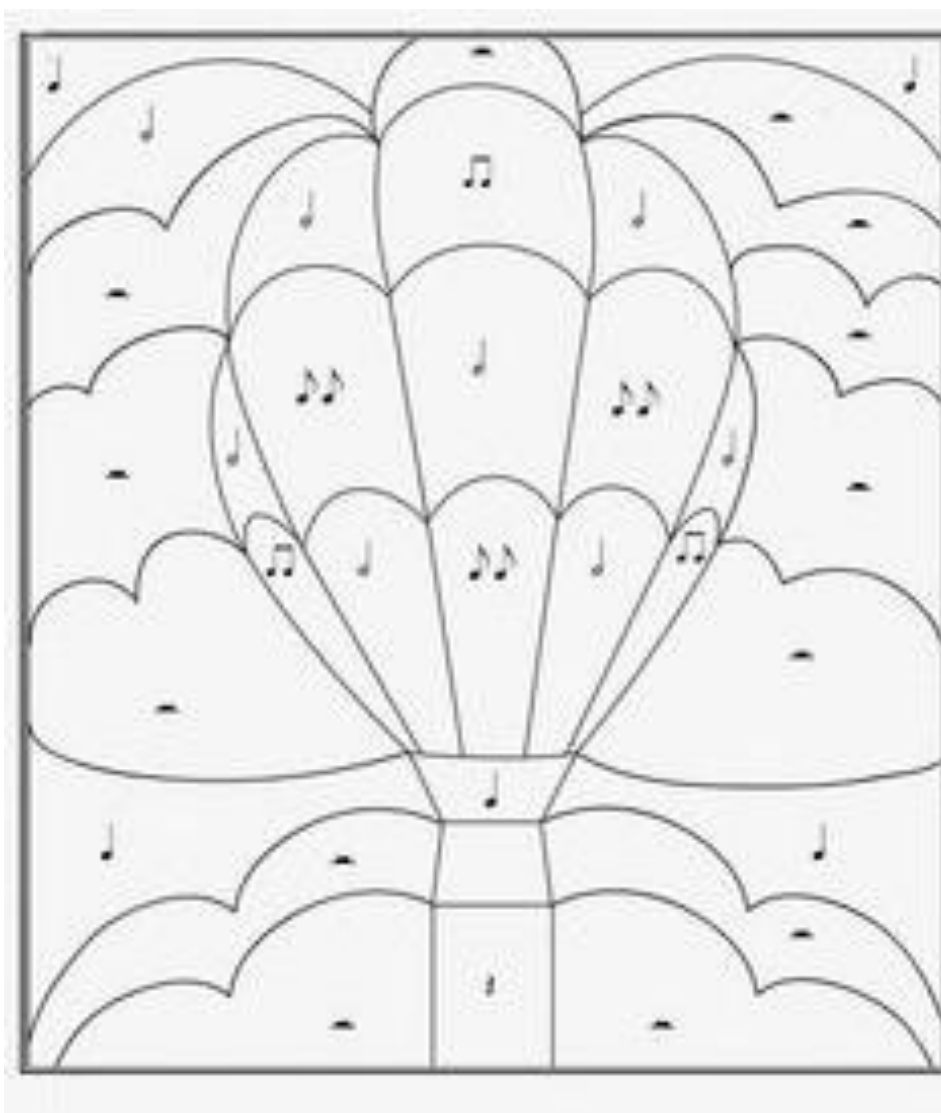
Jan Ladislav Dusík umírá na rakovinu.

Jeho manželka se jmenovala Sofie.

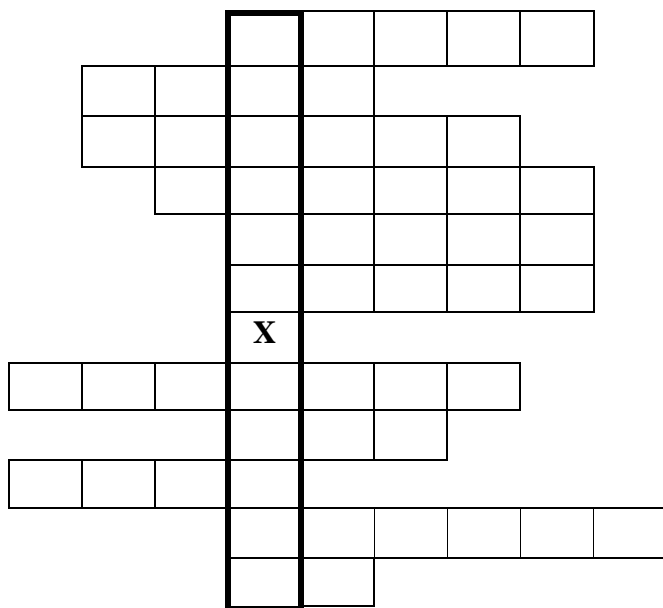
Se svou ženou Sofií měl třináct dětí.

Byl virtuózním hráčem na varhany a příčnou flétnu.

5. *Vybarvi omalovánky. Čtvrt'ovou notu světle modrou, čtvrt'ovou pomlku hnědou, osminové noty červenou, půlové noty žlutou, půlovou pomlku tmavě modrou barvou.*

V tajence ti vyjde jméno Dusíkova přítele a slavného skladatele:

---

1. Druhé jméno Dusíkova otce? (Jan .... Dusík)
2. V jakém měsíci se Jan Ladislav narodil?
3. Ve kterém městě se narodil?
4. Jaký je jeho rodný dům? (barva)
5. Co v notách znamená značka p?
6. Na jaký hudební nástroj hrála Dusíkova manželka?
7. Na jaký hudební nástroj hrál Dusík v kostele?
8. Je na pamětní desce uvedeno přesné datum Dusíkova narození?
9. Jak se jmenují značky, kterými se melodie zapisuje do notové osnovy?
10. Do jaké skupiny nástrojů patří trubka?
11. Je na pamětní desce podobizna Dusíka?

6.3 Příprava č. 3

Předmět: Hudební výchova

Třída: 7. ročník základních škol

Téma hodiny: Jan Ladislav Dusík

Vzdělávací cíle: Žák se seznámí s osobností J. L. Dusíka a jeho tvorbou.

Mezipředmětové vztahy: dějepis, výtvarná výchova

Časová dotace: 45 min + 45 min

Pomůcky: PC, dataprojektor, prezentace, notový materiál, přehrávač, papíry, výtvarné potřeby, pětilístek

STRUKTURA HODINY

Motivace:

- „V minulých hodinách jsme se učili o klasicismu v hudbě. Zároveň jsme si představili některé významné autory tohoto období. Pamatujete si některé z nich?“ Žáci se hlásí, učitel je postupně vyvolává. „Věděli jste, že díky jednomu českému klasicistnímu skladateli stojí klavír při koncertech tak, jak ho známe? Zároveň komponoval pro velmi netradiční nástroje – skleněnou harmoniku a microchord? (učitel tyto nástroje popíše) Znáte Jana Ladislava Dusíka? Pojďme si ho představit!“

Hlavní část hodiny:

- Učitel žákům pustí prezentaci o J. L. Dusíkovi. Prezentaci doplňuje výkladem. Během prezentace si žáci zapisují zápisky do sešitu.
- Učitel žákům popíše Dusíkovu tvorbu. „I přes to, že Dusík procestoval velkou část Evropy, nikdy nezapomněl na svou rodnou vlast. Důkaz můžeme nalézt v jeho tvorbě – často zde můžeme najít motivy českých lidových písní. Znáte píseň Pod dubem, za dubem? Pojďme se ji naučit!“
- Učitel rozdá noty s písní *Pod dubem, za dubem*. Žáky ji naučí.

- Učitel žákům pustí skladbu *Sonáta C Dur, op. 48., Allegro*. Při poslechu skladby žáci vyhledávají motiv lidové písně *Pod dubem, za dubem*. Pokud námět uslyší, zapíše si to. Po skončení skladby proběhne společná kontrola.
- „*Jan Ladislav Dusík napsal spoustu nádherných skladeb, které ve světě nejsou tak známé. Víte, že kvalitní reklama dokáže lidem přiblížit ledasco. Zkuste vytvořit návrh obalu CD, které by Dusíkovu hudbu lépe propagovalo.*“ Žáci na papír tvoří návrh CD. Učitel jim k tomu pouští Dusíkovy skladby.

Hodnocení:

- Pětিলístek

Tato příprava je určena pro školy z různých koutů České republiky. Musíme tedy předpokládat, že žáci vůbec nebudou znát osobnost Jana Ladislava Dusíka. Je tedy potřeba, aby měl učitel pro výklad připravenou širokou škálu obrazového materiálu pro perfektní názornou ukázkou. Žáci pravděpodobně nebudou znát ani město Čáslav, tudíž ani divadlo či čáslavskou základní uměleckou školu. I na to musí být během hodiny brán zřetel.

Cílem této přípravy je, aby se žáci seznámili s osobností Jana Ladislava Dusíka. Příprava je určena pro realizaci ve vnitřních prostorách školy.

Učitel by se před aplikací této přípravy měl seznámit s životopisem Jana Ladislava Dusíka a s jeho dílem. Veškeré pomůcky důležité pro uskutečnění této přípravy je nutné mít výborně připravené, před samotnou hodinou by měl učitel zkontrolovat funkčnost pomůcek, zejména těch elektronických, tedy dataprojektoru, přehrávače a funkčnost prezentace.

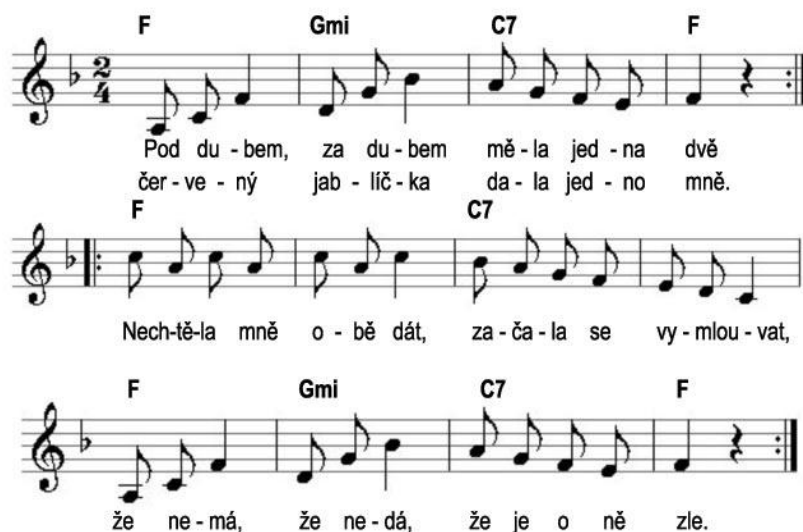
Motivace by žáky měla lákat k prozkoumání Dusíkovi osobnosti, proto je důležité, aby učitel žákům ukázal výjimečnost tohoto autora. Předpokladem je, že během předchozích hodin hudební výchovy žáci s učitelem probrali období klasicismu a významné hudební skladatele tohoto období. Během motivační části hodiny dojde zároveň k opakování učiva z předchozích hodin. Poté učitel žáky navnadí pomocí zajímavých informací o Dusíkovi – např. o otočení klavíru pro lepší zvuk, komponování pro microchord a skleněnou harmoniku. Tyto netradiční nástroje žákům popíše a názorně ukáže na obrázku. Přesvědčí je tak, že mezi světově známými velikány jako je Mozart a Beethoven je i náš český skladatel, který měl ve světové hudbě zásadní vliv.

Při tvorbě prezentace o životě a díle Jana Ladislava Dusíka by učitel měl mít promyšlenou strukturu výkladu. Prezentace by neměla sloužit jako výpisky pro žáky. Žákům by pouze měla být nápomocná pro lepší představivost. Je tedy nutné, aby obsahovala převážně obrazový materiál. Text může samozřejmě obsahovat také, ale pouze v malém množství. V ideálním případě by měla obsahovat pouze velmi důležité body. Důraz je tedy kladen na výklad učitele, který by u prezentace měl být stěžejním. Při tom si žáci zapisují zápisky do sešitu. Učitel by měl zdůraznit, které informace jsou důležité a žáci si je mají poznamenat.

V rámci prezentace učitel žáky seznámí i se skladatelovou tvorbou. Není nutné, aby žákům vyjmenoval všechna Dusíkova díla. Stačí pouze charakterizovat jeho díla a nastínit, pro jaké nástroje hudbu komponoval. Je důležité žákům říct, že i přes Dusíkovo cestování po Evropě nikdy nezanevřel na Čechy, což můžeme zpozorovat i v jeho skladbách, kde se objevují

motivy a nápěvy českých lidových písní. Jednou z těchto písní je *Pod dubem, za dubem*. Učitel se žáků zeptá, zda píseň znají. Předpokládáme, že znalost nebude stoprocentní. Proto přichází na řadu nácvič této písně. Učitel žákům rozdá notový materiál. Nejdříve celou píseň interpretuje sám učitel s doprovodem klavíru. Doprovod může být na jakýkoli jiný hudební nástroj, případně může být použita i nahrávka. Nácvič písně probíhá imitační metodou¹. Učitel tedy předzpívá první čtyři takty písně, poté se k němu přidají žáci a společně si tento úsek zopakují. Následují další čtyři takty – učitel opět předzpívá, poté se přidají žáci a část se opět zopakuje. Dále se přidají poslední čtyři takty, které jsou žákům již známé. Na závěr zpívají všichni celou píseň. Píseň může být různými metodami procvičována. Žáci mohou být rozděleni do skupin a zpívat postupně. Mohou zpívat jen dívky, poté jen chlapci. Na každý takt může učitel vyvolat jinou skupinu. Pozor, zpěv jednotlivců by mohl vyvolat spíše nežádoucí účinky, proto se jej vyvarujeme. Těmito způsoby se mohou nacvičit všechny sloky písně.

POD DUBEM, ZA DUBEM

F Gmi C7 F

Pod du - bem, za du - bem mě - la jed - na dvě
 čer - ve - ný jab - líč - ka da - la jed - no mně.

F C7

Nech - tě - la mně o - bě dát, za - ča - la se vy - mlou - vat,

F Gmi C7 F

že ne - má, že ne - dá, že je o ně zle.

Noty k písni Pod dubem, za dubem²

¹ SYNEK, J. *Didaktika hudební výchovy I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, st. 23 - 24. ISBN 80-244-0972-0.

² Pod dubem, za dubem. *Dětské stránky* [online]. [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://www.detskestranky.cz/pod-dubem-za-dubem/>.

Po tom, co se žáci lidovou píseň naučí, učitel pustí nahrávku skladby *Sonáta C Dur, op. 48* část Allegro. Cílem žáků je, aby v této skladbě našli motiv lidové písně *Pod dubem, za dubem*, kterou se předtím naučili. Pokud tento motiv zaslechnou, udělají si na papír nebo do sešitu čárku. Po poslechnutí skladby si všechny čárky spočítají. Svůj výsledek sdílí s ostatními spolužáky. Učitel nakonec správný výsledek prozradí a společně si skladbu ještě jednou pustí, tentokrát s komentářem učitele ohledně motivů. Pro tento účel je možné použít i jiné skladby a jiné lidové písně, kterých Jan Ladislav Dusík napsal více. V jeho jiných dílech můžeme slyšet třeba jednoduchou lidovou píseň *Chovejte mě, má matičko*.

Poslední aktivitou je tvoření přebalu na CD. Učitel žáky motivuje tvrzením, že Dusíkovy skladby ve světě nejsou příliš známé, což je potřeba změnit, protože J. L. Dusík byl neobyčejný skladatel a průkopník. Cílem žáků je namalovat přebal na CD, který by mohl posluchače zaujmout a CD by si tak koupilo více posluchačů. Tato metoda by zároveň měla pomoci přiblížit klasickou hudbu žákům základních škol. Většina z nich totiž nemá absolutně žádný vztah ke klasické hudbě. Přeci jen jsme obklopováni spíše hudbou populární. Pro tvoření přebalu žáci používají libovolné výtvarné prostředky – pastelky, křídly, temperové či vodové barvy. Během tvorby učitel pouští různé Dusíkovy skladby, které podporují fantazii žactva. Všechny hotové přebaly si žáci vystaví na třídní nástěnce.

Závěrečnou částí hodiny je hodnocení. Učitel má pro žáky připravené pětílístky. Jedná se o výukovou metodu, při níž žáci vyplňují pětirádkovou pyramidu na určité téma. S pětílístky se dá pracovat na začátku hodiny, čímž se dají zjistit znalosti z předchozích hodin, nebo na konci hodiny, kdy pomáhají utřídit si a ukotvit nově nabyté informace. Každý žák pracuje samostatně. Na prvním řádku je podstatné jméno, nejčastěji se zde uvádí probírané téma. Na druhém řádku jsou dvě přídavná jména, která by téma měla popsat. Třetí řádek obsahuje tři slovesa vyjadřující činnost tématu, tedy co dělá, nebo co se s ním děje. Do čtvrtého řádku žáci napíší větu o čtyřech slovech vztahující se k hlavnímu tématu. Na posledním řádku je pak jedno slovo, zpravidla synonymum, opětovně formulující podstatu tématu.¹ Pětílístky jsou ověřenou metodou, která žákům pomáhá v roztřídění a ukotvení nově nabytých informací. Zároveň nám žáci zábavným způsobem poskytnou zpětnou vazbu. Pětílístek pro tuto přípravu by tedy mohl vypadat takto:

---

¹ALTMANOVÁ, J. Pětílístek. *clanky.rvp.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/18339/PETILISTEK.html/>.

Dusík
 předvídavý   zcestovalý
 komponuje   utíká   vylepšuje
 Důležitý pro dějiny   hudby
 virtuóz

Můžeme předpokládat, že žáci budou mít největší problém s vyjádřením sloves a přídavných jmen. Je těžké určit, co hudební skladatel dělá, když je již dávno po smrti. U přídavných jmen je riziko, že žáci budou popisovat skladatelův vzhled. I na to by měl být kantor připraven. Je nutné, aby byl učitel žákům nápomocný a nenásilnou formou jim poradil.

Závěr

V této práci jsem se snažila pomocí příprav na vyučování pomoci učitelům hudební výchovy zařadit osobnost Jana Ladislava Dusíka do hodin tak, aby žáci nabyli vědomosti o tomto skladateli a zároveň pochopili jeho vliv na město Čáslav a přínos pro dějiny hudby. Důležitou částí mé práce byl i dotazník, jež zmapoval znalosti žáků základních a středních škol o osobnosti Jana Ladislava Dusíka. V několika dalších kapitolách byl také zpracován život a dílo Dusíka a jeho odkaz rodnému městu.

Kvůli pandemii koronaviru bohužel nebylo možné zpracovat praktickou část dle mých představ. Dotazníky žákům musely být zaslány v elektronické podobě a na základě vládních opatření jsem nemohla přípravy na vyučování prakticky vyzkoušet. I přes tuto nepředvídatelnou situaci se domnívám, že jsem práci zpracovala s nejlepším možným výsledkem.

Myslím, že napsáním této práce jsem naplnila hlavní i vedlejší cíle stanovené na začátku mého bádání. Práce může být přínosná všem učitelům hudební výchovy, kteří taktéž postrádají Jana Ladislava Dusíka v učebních osnovách. Pro tyto důvody mohou být použity jak vzorové přípravy pro vyučování, tak životopisná část textu, kterou učitelé mohou využít pro prostý výklad.

Diplomovou práci lze dále rozšiřovat a pokračovat v bádání. Rozšířením se dá pokrýt širší spektrum žáků – přípravy na vyučování by se mohly věnovat i žákům středních škol a žákům prvních stupňů základních škol. Dalším zajímavým námětem pro pokračování v práci je tvorba J. L. Dusíka a její hlubší rozbor, pro který by bylo možné využít nejrůznější rytmičko-pohybové hry a tance. Velký potenciál by mohlo mít i začlenění knihy *Maestro*¹ od spisovatele Stanislava Václava Klímy do přípravy na výuku hudební výchovy. Tento román o životě Jana Ladislava Dusíka může být skvělým prostředníkem pro využití mezipředmětových vztahů ve výuce.

---

¹ KLÍMA, S. V. *Maestro*. Melantrich: Praha, 1980.

Resumé

Diplomová práce pojednává o životě hudebního skladatele Jana Ladislava Dusíka a jeho začlenění do hodin hudební výchovy. Práce obsahuje životopis tohoto hudebníka, rozbor jeho tvorby a přínos pro jeho rodné město Čáslav. Další část práce se věnuje průzkumu znalosti osobnosti Jana Ladislava Dusíka, který byl zjištěn na základě dotazníků zaslaných žákům druhých stupňů základních škol a středních škol. Velkým přínosem této práce je její praktická část obsahující tři konkrétní přípravy na vyučování určené pro žáky 6. a 7. ročníků základních škol. Přípravy jsou zacílené na získání a prohloubení znalostí žáků o Janu Ladislavu Dusíkovi a jeho přínosu pro české i světové dějiny hudby.

Summary

This master thesis deals with life of a composer Jan Ladislav Dusik and his incorporation into music classes. Thesis contains a biography of this musician, an analysis of his work, and his contribution to his hometown of Caslav. The next part of the thesis focuses on a survey regarding the knowledge on Jan Ladislav Dusik based on a questionnaire sent to senior elementary and high school students. Considerable contribution of this thesis is its practical part containing three specific lesson plans intended for 6th and 7th grades of elementary schools. These plans aim at gaining and deepening students' knowledge on Jan Ladislav Dusik and his contribution to the Czech and world music history.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- BLOM, E. The Prophecies of Dussek. *Musical Opinion*, 1927 – 1928.
- BOHMOVÁ-ZAHRADNÍČKOVÁ, Z. *Slavní čeští klavíristé a klavírní pedagogové z 18. a 19. století*. Supraphon, Praha, 1986.
- BRHLÍK, L. *Dusíkovo divadlo v Čáslavi*. Čáslav: Závody Kosmos, národní podnik v Čáslavi, 1946, 34 s.
- BURNEY, Ch. *Hudební cestopis 18. věku*. Praha: Státní hudební nakladatelství, 1966.
- CRAW, H. A. *Biography and Thematic catalog of the Works of J.L.Dussek*. California, 1964.
- DEYLOVÁ, A. *Jan Ladislav Dusík*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova, 2009.
- DLABACZ, J. G. *Algemeines Historisches Künste Lexikon für Böhmen*. Praha, 1815.
- Jan Ladislav Dusík: hudba. In: *57 osobností Středočeského kraje*. Sv.17.
- NEJEDLÝ, Z. *Jan Ladislav Dusík*. Praha: SK ČSR-UK, 1972.
- NOHL, W. L. v. *Beethoven*. Praha: Orbis, 1944.
- POHL, K. F. *Mozart und Haydn in London*. Vídeň, 1867.
- RESL, M. *40 let Lidové školy umění Jana Ladislava Dusíka v Čáslavi 1930 - 1970*. Čáslav : Lidová škola umění J. L. Dusíka a Městský národní výbor, 1970, 45 s.
- SCHIFFER, L. *Johann Ladislaus Dussek – seine Sonaten und Konzerte*. Lipsko, 1914.
- SPÁČIL, J. *Čáslav město a okres*. Brno: Národohospodářská propagace Čech a Moravy, 1940.
- SÝKORA, V. J. *Dějiny klavírního umění od nejstarší doby až po současnost*. Praha: Panton, 1973.
- SYNEK, J. *Didaktika hudební výchovy I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0972-0.
- ŠIŠKOVÁ, I. *Dějiny hudby IV: Klasicismus*. Praha: Ikar, 2011. ISBN 978-80-249-1977-5.
- ŠKRDLE, F. *Jan Jos. Dusík : Čáslavský kantor a varhaník 1738-1818*. Čáslav: Klub rodáků a přátel města Čáslavi, 1993, 53 s.
- TOMÁŠEK, V. J. K. *Vlastní životopis Václava Jana Tomáška*. Praha: Topičova edice, 1941.

Elektronické zdroje

- ALTMANOVÁ, J. Pětilístek. *clanky.rvp.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/18339/PETILISTEK.html/>.
- *Galerie* [online]. [cit. 2020-12-11]. Dostupné z: <http://muzeumcaslav.cz/galerie/>.
- Josef Haydn – Bio. *Mistři klasické hudby* [online]. [cit. 2020-07-09]. Dostupné z: <https://mistri.muzikus.cz/klasicismus/josef-haydn/bio>.
- *Lapbook - Co to je a jak se tvoří?* [online]. 2016 [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://zakatedrou.cz/?p=1033>.
- *Lubomír Šára: Malotřídní škola – přípravy na vyučování* [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné z: <http://malotridka.wz.cz/18-hudebni-vychova/rodina/>.
- POKORNÝ, V. Dusíkovo divadlo Čáslav. *Divadelní noviny* [online]. 2017 [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/dusikovo-divadlo-caslav>.
- *SeznamŠkol.eu* [online]. [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <http://www.seznamskol.eu/>.
- *ZUŠ Čáslav* [online]. [cit. 2020-09-04]. Dostupné z www.zuscaslav.cz.

Novinové články

- BĚLOHLÁVKOVÁ, P. Jan Ladislav Dusík a jeho Čáslav 2010. *Čáslavské noviny*. 2010, březen, s.16.

Notový materiál

- DUSÍK, J. L.; RACEK, J.; SÝKORA J. V., ed. *Sonate I – VII*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960, 138 s.
- DUSÍK, J. L.; RACEK, J.; SÝKORA J. V., ed. *Sonate VIII – XVI*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1961, 158 s.
- DUSÍK, J. L.; RACEK, J.; SÝKORA J. V., ed. *Dvanáct melodických etud progresivně seřazených, op. 16: piano*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1954, 79 s.
- DUSÍK, J. L.; RUTHARD, A., ed. *Sonaten u. Stücke für Pianoforte*. Leipzig: C. F. Peters, 55 s.

Seznam příloh

- I.** Jan Ladislav Dusík
- II.** Pamětní deska na Dusíkově rodném domě
- III.** Dusíkovo divadlo v Čáslavi v roce 1924
- IV.** Pamětní deska J. V. Sticha v Čáslavi

Obrazové přílohy

I. Jan Ladislav Dusík¹

II. Pamětní deska na Dusíkově rodném domě²

---

¹ Jan Ladislav Dusík. *Czechmusic.net* [online]. [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <http://www.czechmusic.net/skladatel.php?id=33-Jan-Ladislav-Dusik>.

² Čáslav a okolí. *M+M Svatošovi* [online]. [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://www.svatosi.cz/?p=918138>.

III. Dusíkovo divadlo v Čáslavi v roce 1924¹

IV. Pamětní deska J. V. Sticha v Čáslavi²

---

¹ Pohlednice z minulosti: Dusíkovo divadlo v Čáslavi. *Kutnohorský deník.cz* [online]. [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: https://kutnohorsky.denik.cz/kultura_region/pohlednice-z-minulosti-dusikovo-divadlo-v-caslavi-20190721.html.

² Jan Václav Stich. *Wikipedie* [online]. [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_V%C3%A1clav_Stich.

Anotace

Jméno a příjmení:	Klára Bucková
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Jan Ladislav Dusík a jeho odkaz jako inspirace pro učitele hudební výchovy
Název v angličtině:	Jan Ladislav Dusík and his legacy like an inspiration for teachers of music.
Anotace práce:	Tato práce se zabývá začleněním osobnosti Jana Ladislava Dusíka do výuky hudební výchovy na druhém stupni základních škol. Zpočátku se věnuje životopisu Dusíka, jeho tvorbě a jeho vlivu na město Čáslav. Další část práce se zabývá zjištěním povědomí žáků o osobnosti Jana Ladislava Dusíka. Stěžejní částí jsou tři přípravy na vyučování, které mohou pomoci učitelům hudební výchovy v zapojení Dusíka do výchovně vzdělávacího procesu.
Klíčová slova:	Jan Ladislav Dusík, Čáslav, skladatel, hudební výchova, klasicismus, čeští hudební skladatelé
Anotace v angličtině:	This work deals with the integration of the personality of Jan Ladislav Dusík into the music class at the elementary schools. At first, the thesis is dedicated to the biography of Dusík, his work and his influence on the town of Čáslav. The next part of the work deals with finding out the pupils' knowledge of the personality of Jan Ladislav Dusík. The main part is three specific lesson plans, which can help teachers of music with the involvement of Dusík to the educational process.
Klíčová slova v angličtině:	Jan Ladislav Dusík, Čáslav, composer, music, classicism, czech composers
Přílohy vázané v práci:	4 přílohy
Rozsah práce:	60 stran
Jazyk práce:	Český